Ἀριθ. 205 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Δ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὄγδοος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐντῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6. — 2 Δεκεμβρίου 1879

Σφραγὶς τοῦ

ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΩΝΙΑΤΩΝ

[Ὑπῆρχεν ἐν Λεβαδείᾳ μέχρι τοῦ 1840. Τὰ ἀπαρτίζοντα αὐτὸν χωρία συνεχωνεύθησαν ἔκτοτε τὸ πλεῖστον μετὰ τοῦ δήμου Πέτρας].

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΚΙΝΕΖΟΥ ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΕΝ ΚΙΝΑΙ

Μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου

Συνέχεια· ἴδε σελ. 737.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ὅπου ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ ἐπισκοπήσῃ ἀκόπως τὴν πόλιν Σὰγγ-Χάϊ.

Κινεζική τις παροιμία λέγει:

«Ὅταν τὰ ξίφη ἦνε σκωριασμένα καὶ οἱ λίσγοι λάμπουσιν,

»Ὅταν αἱ φυλακαὶ ἦνε κεναὶ καὶ αἱ σιταποθῆκαι πλήρεις,

»Ὅταν αἱ βαθμίδες τῶν ἐκκλησιῶν ἦνε τριμμέναι ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν πιστῶν, καὶ αἱ αὐλαὶ τῶν δικαστηρίων σκεπασμέναι χόρτον,

»Ὅταν οἱ ἰατροὶ βαδίζουν πεζοὶ καὶ οἱ ἀρτοποιοὶ ἔφιπποι,

»Τὸ κράτος κυβερνᾶται λαμπρά».

Ἡ παροιμία εἶνε καλή, καὶ δύναται ὀρθῶς νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐφ' ὅλων τῶν κρατῶν τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου. Ἀλλ' ἂν ὑπάρχει κράτος τι, ὅπου ἡ εὐχὴ αὕτη πολὺ ἔτι ἀπέχει τῆς ἐκπληρώσεώς της, τὸ κράτος αὐτὸ εἶνε ἀκριβῶς τὸ Οὐράνιον Κράτος. Ἐν αὐτῷ τὰ ξίφη λάμπουσι, καὶ οἱ λίσγοι ἔχουσι σκωρίαν, βρίθουσι δ' αἱ φυλακαὶ καὶ οἱ σιτοβολῶνες μένουσι κενοί. Οἱ ἀρτοποιοὶ ἀργοῦσι πλειότερον τῶν ἰατρῶν, καὶ ἂν αἱ παγόδαι προσελκύουσι τοὺς πιστούς, τὰ δικαστήρια ἐπ' ἴσης οὔτε ὑποδίκων οὔτε διαδίκων στεροῦνται.

Ἄλλως δέ, βασίλειον ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων τετραγωνικῶν μιλίων, ὅπερ ἀπὸ βορρᾶ μὲν πρὸς νότον ἔχει μῆκος πλέον τῶν ὀκτακοσίων λευγῶν, ἀπὸ δυσμῶν δὲ πρὸς ἀνατολὰς πλέον τῶν ἐννεακοσίων, καὶ περιλαμβάνει δεκαοκτὼ εὐρείας ἐπαρχίας, μὴ λογιζομένων τῶν ὑποτελῶν χωρῶν, ἤτοι τῆς Μογγολίας, τῆς Μαντζουΐας, τοῦ Τίβετ, τοῦ Τόγκιγγ, τῆς Κορέας, τῶν νήσων Λίου-Τσού, κτλ, ἀδύνατον εἶνε νὰ διοικηθῇ καλῶς. Ἂν δὲ οἱ Κινέζοι τὸ ὑποπτεύουσι μόνον, οἱ Εὐρωπαῖοι οὐδόλως περὶ τούτου διστάζουσι. Μόνος δὲ ἴσως ὁ αὐτοκράτωρ, ἔγκλειστος ἐν τῷ ἀνακτόρῳ του, οὗτινος σπανίως ὑπερβαίνει τὴν φλιάν, φυλασσόμενος ὑπὸ τῶν τειχῶν πόλεως τριπλῆς, Υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ, πατὴρ δὲ καὶ μήτηρ συγχρόνως τῶν ὑπηκόων του, κατασκευάζων καὶ ἀνασκευάζων νόμους κατὰ τὸ δοκοῦν, δικαίωμα ἔχων ζωῆς καὶ θανάτου ἐπὶ πάντων, καὶ ἀπορροφῶν δικαιώματι γεννήσεως πάσας τοῦ κράτους του τὰς προσόδους, μόνος ὁ ἡγεμὼν οὗτος, οὗτινος ἐνώπιον κύπτουσιν εἰς σποδὸν πάντων τὰ μέτωπα, εὑρίσκει πάντα ἄριστα ἐν τῷ ἀρίστῳ τῶν κρατῶν. Ἀνωφελὲς δὲ εἶνε καὶ ν' ἀποπειραθῇ τις νὰ πείσῃ αὐτὸν ὅτι ἀπατᾶται. Οὐδέποτε ἀπατᾶται Υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ.

Εἶχεν ἄρά γε ὁ Κὶν-Φὸ λόγον τινὰ νὰ φρονῇ, ὅτι καλλίτερον εἶνε νὰ διοικῆταί τις εὐρωπαϊκῶς μᾶλλον ἢ κινεζικῶς; Πρέπει τις νὰ τὸ ὑποθέσῃ, διότι κατῴκει οὐχὶ ἐντὸς τῆς Σὰγγ-Χάϊ, ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῆς, ἐπὶ μερίδος τινὸς τῶν ἀγγλικῶν κτήσεων, αἵτινες ἀπολαύουσιν ἱκανῆς αὐτονομίας.

Ἡ κυρία πόλις τῆς Σὰγγ-Χάϊ κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ μικροῦ ποταμοῦ τοῦ Χουάγγ-Πού, ὅστις, συμβάλλων κατ' ὀρθὴν γωνίαν εἰς τὸν Βουσούγγ, ἀναμίγνυται κατόπιν μετὰ τοῦ Κυανοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐκβάλλει τέλος εἰς τὴν Κιτρίνην θάλασσαν.

Ὠοειδὴς τὸ σχῆμα καὶ ἐκτεινομένη ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, περιβάλλεται ἡ πόλις ὑπὸ ὑψηλῶν τειχῶν, ὧν πέντε πύλαι ἀνοίγονται πρὸς τὰ προάστειά της. Ἀδιεξίτητον δίκτυον πλακοστρώτων δρομίσκων, οὗς μάτην ἤθελον ἀποτριβῆ καθαρίζουσαι αἱ σαρωτικαὶ μηχαναί· ἐργαστήρια σκοτεινά, χωρὶς παραθύρων οὐδ' ἐκθεμάτων, ἐν οἷς ἐργάζονται ἄνθρωποι γυμνοὶ μέχρι ζώνης· οὐδεμία ἅμαξα, οὐδὲν φορεῖον, μόλις δέ που ἱππεῖς

τινες· ναοί τινες ἐγχώριοι, καὶ τινα ἀλλοδαπὰ παρεκκλήσια, ἀντὶ δὲ περιπάτου κῆπος τεϊόφυτος καὶ ἑλῶδες πεδίον παρατάξεως, ἐκτεινόμενον ἐπὶ ἐδάφους σχηματισθέντος ἐκ προσχώσεων, πληροῦν παλαιοὺς ὀρυζῶνας καὶ ἐκτεθειμένον εἰς πᾶσαν ἐλῶδη ἀναθυμίασιν· ἐν μέσῳ δὲ τῶν ὁδῶν αὐτῶν καὶ εἰς τὸ βάθος τῶν στενῶν ἐκείνων οἴκων πληθυσμὸς διακοσίων χιλιάδων κατοίκων: τοιαύτη εἶνε ἡ πόλις ἐκείνη, ἧς ἡ κατοικία δὲν εἶνε βεβαίως ζηλωτή, ἀλλ' εἶνε μεγάλη οὐχ ἧττον ἡ ἐμπορικὴ σημασία.

Ἐν αὐτῇ ἀληθῶς, μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Νὰν-Κίγγ, ἔσχον οἱ ξένοι κατὰ πρῶτον τὸ δικαίωμα νὰ ἱδρύσωσιν ἐμπορικὰ καταστήματα· καὶ δι' αὐτῆς ἠνοίχθη ἐν Κίνᾳ ἡ θύρα πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐμπορίαν. Οὕτω δέ, ἐκτὸς τῆς Σάγγ-Χάϊ καὶ κατὰ τὰ προάστεια αὐτῆς ἡ κυβέρνησις παρεχώρησεν ἀντὶ ἐτησίου μισθώματος τρεῖς μερίδας γῆς εἰς τοὺς Γάλλους, τοὺς Ἄγγλους καὶ τοὺς Ἀμερικανούς, οἵτινες εἰσὶ δισχίλιοι περίπου τὸν ἀριθμόν.

Ἡ γαλλικὴ παραχώρησις μικρὰν ἔχει τὴν σημασίαν, καὶ ὀλίγα περὶ αὐτῆς δύνανται νὰ ῥηθῶσι. Συνορεύει σχεδὸν πρὸς τὸ βόρειον τῆς πόλεως τεῖχος, καὶ ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ῥύακος τοῦ Γυὰγγ-Κίγγ-Πάγγ, ὅστις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ ἐδάφους. Ἐπ' αὐτῆς ἐγείρονται αἱ ἐκκλησίαι τῶν Λαζαριστῶν καὶ Ἰησουϊτῶν, οἵτινες ἔχουσιν ἐπίσης, τέσσαρα μίλια μακρὰν τῆς Σάγγ-Χάϊ, τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦ Τσικαβέ, ὅπου δίδονται ἀπολυτήρια εἰς Κινέζους μαθητάς. Ἀλλ' ἡ μικρὰ αὕτη γαλλικὴ ἀποικία πολὺ ὑπολείπεται τῶν γειτόνων της. Ἐκ τῶν κατὰ τὸ **1861** ἱδρυθέντων δέκα ἐμπορικῶν οἴκων τρεῖς μόνοι περισώζονται, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Προεξοφλητικὴ Τράπεζα προὐτίμησε νὰ ἱδρυθῇ ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς παραχωρήσεως.

Ὁ ἀμερικανικὸς χῶρος, κατέχων τὴν καμπὴν τοῦ Οὐσούγγ, χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἀγγλικῆς κτήσεως διὰ τοῦ ποταμίου Σοὺ-Τσέου, ἐφ' οὗ διέρχεται γέφυρα ξυλίνη. Ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ ξενοδοχεῖον Ἀστώρ, ὁ ἱεραποστολικὸς ναός, καὶ τὰ πρὸς ἐπισκευὴν τῶν εὐρωπαϊκῶν πλοίων κατεσκευασμένα νεώρια.

Ἀλλ' ἡ ἀκμαιοτάτη τῶν τριῶν κτήσεων εἶνε ἀναντιῤῥήτως ἡ ἀγγλική. Οἶκοι πλούσιοι ἐπὶ τῆς προκυμαίας, κατοικίαι μετὰ δωμάτων καὶ κήπων, μέγαρα τῶν ἐν ἐμπορίῳ ἡγεμόνων, ἡ Ἀνατολικὴ Τράπεζα, τὸ κατάστημα τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου Δέντ, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Λάο-Τσὶ-Τσάγγ, τὰ ἐμπορεῖα τῶν Ζαρδαΐν, τῶν Ῥῶσσελ καὶ ἄλλων μεγαλεμπόρων, ἡ ἀγγλικὴ λέσχη, τὸ θέατρον, τὸ σφαιροβολεῖον, ὁ κῆπος, τὸ ἱπποδρόμιον καὶ ἡ βιβλιοθήκη· ἰδοὺ ἐν συνόψει τὸ σύνολον τοῦ πλουσίου ἐκείνου ἀγγλοσαξωνικοῦ δημιουργήματος, ὅπερ δικαίως ἠξιώθη τῆς προσωνυμίας: πρότυπος ἀποικία.

Οὐδὲν διὰ τοῦτο ἄπορον, ὡς λέγει ὁ Κ. Λέων Ῥουσσέ, ὅτι ἐπὶ τῆς προνομιούχου ἐκείνης χώρας, καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα ἐλευθερίου διοικήσεως, ἀπαντᾷ τις πόλιν κινεζικὴν ἰδιόῤῥυθμον ὅλως καὶ πρὸς οὐδεμίαν οὐδαμοῦ ἀνάλογον.

Οὕτω δὲ ἐν τῇ μικρᾷ ἐκείνῃ γωνίᾳ, ὁ διὰ τῆς γραφικῆς ὁδοῦ τοῦ Κυανοῦ Ποταμοῦ καταπλέων ξένος βλέπει τέσσαρας σημαίας κυμαινομένας ὑπὸ τῆς αὐτῆς αὔρας, τὴν τρίχρουν γαλλικήν, τὴν ἀμερικανικήν, τὴν βρετανικήν, καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, κίτρινον ἐπὶ πρασίνου ἐδάφους, τοῦ Κράτους τῶν ἀνθέων.

Τὰ περίχωρα τῆς Σάγγ-Χάϊ εἰσὶν ἄδενδρος καὶ ἀναπεπταμένη χώρα, διατεμνομένη ὑπὸ στενῶν πετρωδῶν δρόμων καὶ ἀτραπῶν κεχαραγμένων κατ' ὀρθὰς γωνίας, διάτρητος ὑπὸ δεξαμενῶν καὶ ῥευμάτων ἀρδευόντων ἀπεράντους ὀρυζῶνας, αὐλακουμένη ὑπὸ διωρύγων, ἐν αἷς ἐφέροντο πλοιάρια ἑξοκέλλοντα πολλάκις εἰς μέσον τῶν ἀγρῶν, ὡς τὰ πλατέα ὁλλανδικὰ σκάφη εἰς μέσον τῶν πεδιάδων, ἐν συνόλῳ δὲ εὐρεῖα πρασίνη εἰκών, στερουμένη πλαισίου.

Ἡ *Πέρμα* προσωρμίσθη ἀφιχθεῖσα εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ τῶν ἐγχωρίων λιμένος, ἐνώπιον τοῦ ἀνατολικοῦ προαστείου τῆς Σάγγ-Χάϊ· ἐκεῖ δ' ἀπεβιβάσθησαν τὴν μεταμεσημβρίαν ὁ Βάγγ καὶ ὁ Κὶν-Φό.

Ἡ παλίῤῥοια τῶν τυρβαζόντων ἀνθρώπων ἦτο μεγίστη ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἀπερίγραπτος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. Ἑκατοντάδες κινεζικῶν ἀκατίων παντοίων καὶ ποικιλωνύμων ἀπετέλουν εἶδός τι πόλεως πλωτῆς, ἐν ᾗ διῃτᾶτο ναυτικὸς πληθυσμὸς τεσσαράκοντα τοὐλάχιστον χιλιάδων, ὑποδεεστέραν κατέχων θέσιν κοινωνικήν, οὗτινος καὶ αὐτὰ τὰ εὐπορώτερα μέλη δὲν δύνανται ν' ἀνυψωθῶσι μέχρι τῶν λογίων καὶ τῶν μανδαρίνων.

Οἱ δύο φίλοι ἐτράπησαν εἰς περίπατον ἐπὶ τῆς προκυμαίας, ἐν μέσῳ τοῦ ἑτερογενοῦς ἐκείνου πλήθους, ὅπερ ἀπετέλουν ἔμποροι παντοδαποί, πωληταὶ ἀρακίδων, πορτοκαλλίων, ἰνδοφοινίκων καὶ παμπλεμουσίων, ναῦται πάσης φυλῆς, ὑδροφόροι, χρησμολόγοι, βόνζοι, λάμαι, ἱερεῖς καθολικοί, κινεζικὴν ἀναβεβλημένοι ἐνδυμασίαν, φέροντες οὐρὰν καὶ κρατοῦντες ῥιπίδιον, ἐγχώριοι στρατιῶται, *τιπάοι* ἤτοι ἐγχώριοι χωροφύλακες, καὶ ἐμπορομεσῖται παντοειδεῖς.

Ὁ Κὶν-Φό, κρατῶν τὸ ῥιπίδιόν του, περιῆγεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ ἀδιάφορον βλέμμα του, ἀπαθὴς πρὸς πάντα τὰ περὶ αὐτὸν συμβαίνοντα. Οὔτε ὁ μεταλλικὸς ἦχος τῶν μεξικανικῶν νομισμάτων, οὔτε ὁ τῶν ἀργυρῶν *ταλεκίων*, οὔτε τῶν χαλκίνων *σαπέκων*, ἅτινα πάντα θορυβωδῶς ἀντήλλασσον πωληταὶ καὶ πελάται, κατώρθουν νὰ περισπάσωσι τὴν προσοχὴν αὐτοῦ. Εἶχε ν' ἀγοράσῃ καὶ νὰ πληρώσῃ τοῖς μετρητοῖς ὁλόκληρον ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς πόλεως.

Ὁ δὲ Βάγγ, ἁπλώσας τὸ εὐρύ του κίτρινον ἀλεξίβροχον, κατάκοσμον διὰ μελανῶν τεράτων, καὶ ἔντοπος πάντοτε, ὡς ὀφείλει νὰ ᾖνε πᾶς γνήσιος Κινέζος, ἀνεζήτει παντοῦ ὕλην πρὸς παρατήρησιν.

Ἐνῷ διήρχετο πρὸ τῆς ἀνατολικῆς πύλης, τὸ βλέμμα του προσηλώθη κατὰ τύχην εἰς δωδεκάδα κλωβῶν ἐκ βαμβακαλάμου, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐμόρφαζον κεφαλαὶ καταδίκων, ἀποκεφαλισθέντων τὴν προτεραίαν.

— Ἴσως, εἶπε, θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ στερεώνῃ κανεὶς κεφαλὰς παρὰ νὰ τὰς κόπτῃ.

Ὁ Κὶν-Φὸ δὲν ἤκουσε βεβαίως τὴν σκέψιν τοῦ Βάγγ, ἥτις θὰ τὸν ἐξέπληττεν ἀναμφιβόλως, προφερομένη ὑπὸ ἀρχαίου Τάϊ-Πίγγ.

Ἐξηκολούθησαν δ' ἀμφότεροι βαδίζοντες παρὰ τὴν προκυμαίαν, καὶ περικάμπτοντες τὰ τείχη τῆς κινεζικῆς πόλεως.

Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ προαστείου, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλον νὰ πατήσωσιν ἐπὶ τῶν γαλλικῶν κτήσεων, ἰθαγενής τις, ποδήρη φέρων κυανοῦν χιτῶνα, κρούων δὲ διὰ μικροῦ ῥαβδίου κέρας βουβάλου, ὅπερ ἔτριζε θορυβωδῶς, εἶχε συναγείρει περὶ ἑαυτὸν τὰ πλήθη.

— Εἶνε *σιὲν-τσέγγ*! εἶπεν ὁ φιλόσοφος.

— Τί μᾶς μέλει; ἀπήντησεν ὁ Κὶν-Φό.

— Φίλε, ὑπέλαβεν ὁ Βάγγ, ἐρώτησέ τον νὰ σοῦ εἰπῇ τὴν τύχην σου. Ἡ εὐκαιρία εἶνε καλή, ἀφοῦ μέλλεις νὰ νυμφευθῇς.

Ὁ Κὶν-Φὸ ἠθέλησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του, ἀλλ' ὁ Βάγγ τὸν ἐκράτησεν.

Ὁ *σιὲν-τσέγγ* εἶνε εἶδός τι δημοτικοῦ προφήτου, ὅστις ἀντὶ ὀλίγων *σαπέκων* ἐπαγγέλλεται τὸν χρησμολόγον. Μόνα τῆς τέχνης του ὄργανα ἔχει ἓν κλωβίον, περικλεῖον μικρὸν πτηνὸν καὶ κρεμάμενον ἀπό τινος κομβίου τοῦ χιτῶνός του, καὶ δέσμην ἑξήκοντα τεσσάρων παιγνιοχάρτων, παριστώντων μορφὰς θεῶν, ἀνθρώπων ἢ καὶ ζώων. Οἱ Κινέζοι πάσης τάξεως, φύσει δεισιδαίμονες, δὲν περιφρονοῦσι τὰς μαντείας τοῦ *σιὲν-τσέγγ*, ὅστις ἐκτιμᾷ ἴσως αὐτὰς πολὺ ὀλιγώτερον.

Νεύσαντος τοῦ Βάγγ, ἥπλωσεν ἐκεῖνος κατὰ γῆς τάπητα βαμβακερόν, ἀπέθηκεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν κλωβόν του, ἐξήγαγε τὰ παιγνιόχαρτα, τὰ ἀνέμιξε καὶ τὰ ἥπλωσεν ἐπὶ τοῦ τάπητος, οὕτως ὥστε νὰ μὴ φαίνωνται αἱ εἰκόνες.

Ἠνοίχθη τότε τοῦ κλωβίου ἡ θύρα, τὸ δὲ μικρὸν πτηνὸν ἐξελθὸν τοῦ κλωβοῦ ἐξέλεξεν ἓν τῶν χαρτίων κ' ἐπανῆλθεν εἰς τὴν φυλακήν του, ἀφοῦ ἔλαβε κόκκον ὀρυζίου εἰς ἀμοιβήν.

Ὁ *σιὲν-τσέγγ* ἀνέτρεψε τότε τὸ χαρτίον, ὑπῆρχε δ' ἐπ' αὐτοῦ μορφὴ ἀνδρὸς καὶ ῥητόν τι, γεγραμμένον εἰς τὴν ἐπίσημον τῶν μανδαρίνων γλῶσσαν.

Ἀποτεινόμενος τότε πρὸς τὸν Κὶν-Φό, ἐμάντευσεν αὐτῷ ὁ χρησμολόγος ὅ,τι πάντες αὐτοῦ παντὸς τόπου οἱ συνάδελφοι προλέγουσι στερεοτύπως καὶ ἀκινδύνως, ὅτι δηλ. μετὰ προσεχῆ δοκιμασίαν ἔμελλε ν' ἀπολαύσῃ μυριετοῦς εὐδαιμονίας.

— Ἑνὸς μόνου ἔτους εὐτυχία μὲ φθάνει, ἀπήντησεν ὁ Κὶν-Φό· τὰ ἄλλα χάρισμά σου.

Εἶτα ἔῤῥιψε χαμαὶ ἀργυροῦν *ταέλ*, ἐφ' οὗ ὥρμησεν ὁ χρησμολόγος ὡς πεινηλέος κύων ἐπὶ μυελώδους ὀστοῦ· διότι τοιαῦτα τυχηρὰ ἦσαν λίαν σπάνια.

Μετὰ τοῦτο ὁ Βάγγ καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ κατηυθύνθησαν πρὸς τὴν γαλλικὴν ἀποικίαν, ἐκεῖνος μὲν συλλογιζόμενος τὴν μαντείαν, ἥτις συνεφώνει πρὸς τὰς ἰδίας αὐτοῦ περὶ εὐδαιμονίας θεωρίας, οὗτος δὲ πλήρη ἔχων πεποίθησιν ὅτι ἦτο ἀπρόσιτος εἰς οἱανδήποτε δοκιμασίαν.

Παρῆλθον οὕτω πρὸ τοῦ γαλλικοῦ προξενείου, ἀνέδραμον μέχρι τῆς μικρᾶς γεφύρας, ἥτις ζευγνύει τὸν Γυὰγγ-Κίγγ-Πάγγ, διῆλθον τὸ ῥυάκιον, κ' ἐτράπησαν πλαγίως διὰ τῶν ἀγγλικῶν κτήσεων, ὅπως φθάσωσιν εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ λιμένος.

Ἐσήμαινε τότε μεσημβρία, πᾶσα δὲ τῶν ἐργασιῶν ἡ τύρβη, ζωηροτάτη τὴν πρωΐαν, διεκόπη ὡς διὰ μαγείας. Ἡ ἐμπορικὴ ἡμέρα εἶχεν οὕτως εἰπεῖν τελειώσει, καὶ ἡ ἠρεμία διεδέχετο τὴν κίνησιν κ' ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ ἀγγλικῇ πόλει, ἥτις ὡς πρὸς τοῦτο εἶχε μεταβληθῆ εἰς κινεζικήν.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ξένα τινὰ πλοῖα κατέφθανον εἰς τὸν λιμένα, τὰ πλεῖστα ὑπὸ ἀμερικανικὴν σημαίαν, καὶ τὰ ἐννέα δέκατα ἐξ αὐτῶν —πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν— φέροντα φορτίον ὀπίου. Ἡ ἀποκτηνωτικὴ αὕτη ὕλη, τὸ δηλητήριον αὐτό, δι' οὗ πνίγει τὴν Κίναν ἡ Ἀγγλία, ἀποτελεῖ ἐτησίας συναλλαγὰς διακοσίων ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων φράγκων καὶ ἀποφέρει κέρδος τριακόσια τοῖς ἑκατόν. Μάτην προσεπάθησεν ἡ κινεζικὴ κυβέρνησις νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ὀπίου εἰς τὸ Οὐράνιον Κράτος. Ὁ πόλεμος τοῦ **1841** καὶ ἡ συνθήκη τοῦ Νὰν-Κίγγ ἀνεπέτασαν τὰς θύρας εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἐμπόρευμα καὶ ἀφῆκαν νικητὰς τοὺς ἡγεμόνας τοῦ ἐμπορίου. Πρέπει δὲ ἄλλως νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἂν ἡ κινεζικὴ κυβέρνησις προέβη μέχρι καταψηφίσεως θανατικῆς ποινῆς κατὰ παντὸς Κινέζου πωλοῦντος ὄπιον, κατορθοῦνται ὅμως πάντοτε ἐπὶ ἀργυρίῳ συμβιβασμοί τινες μετὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Πιστεύεται μάλιστα, ὅτι ὁ τὴν Σάγγ-Χάϊ κυβερνῶν μανδαρῖνος ταμιεύει ἐτησίως ἓν ἑκατομμύριον, κλείων ἁπλῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰς λαθροχειρίας τῶν ὑφισταμένων του.

Ἐννοεῖται ὅτι οὔτε ὁ Βάγγ οὔτε ὁ Κὶν-Φὸ εἶχον τὴν οἰκτρὰν συνήθειαν νὰ καπνίζωσιν ὄπιον, ἥτις καταστρέφει πρόῤῥιζα τὸν ὀργανισμὸν τοῦ σώματος καὶ φέρει ταχέως εἰς τὸν θάνατον.

Οὐδέποτε οὐγγία τῆς ὕλης ταύτης εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸν πλούσιον οἶκον, ὅπου ἔφθασαν οἱ δύο φίλοι μετὰ μίαν ὥραν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Σάγγ-Χαΐ ἀποβάσεώς των.

Ὁ Βάγγ, βλέπων τὰ φορτία τοῦ ὀπίου, εἶπε —πρᾶγμα παράδοξον, λεγόμενον ὑπὸ ἀρχαίου Ταΐ-Πίγγ:

— Ἠδύνατό τις ἴσως νὰ κάμῃ κάτι καλλίτερον, παρὰ νὰ εἰσάγῃ τὴν ἀποκτήνωσιν εἰς ὁλόκληρον λαόν! Καλὸν εἶνε τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' ἡ φιλοσοφία εἶνε καλλιτέρα! Πρὸ πάντων λοιπὸν ἂς φιλοσοφῶμεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ὅπου ὁ Κὶν-Φὸ λαμβάνει σπουδαίαν ἐπιστολὴν ὀκτὼ ἡμέρας βραδύτερον τοῦ πρέποντος.

Τὸ κινεζικὸν *γιάμεν* εἶνε σύνολον ποικίλων οἰκοδομῶν, διατεταγμένων παραλλήλως ἐπὶ γραμμῆς τεμνομένης καθέτως ὑπὸ ἄλλης ὁμοίας, ἣν ἀποτελοῦσι σκιάδες καὶ περίπτερα. Εἶνε δὲ συνήθως αὐτοκρατορικὴ ἰδιοκτησία, καὶ παρέχεται εἰς κατοικίαν τῶν ἀνωτέρων μανδαρίνων. Δὲν ἀπαγορεύεται ὅμως καὶ εἰς τοὺς πλουσίους οὐρανίωνας—ἤτοι κατοίκους τοῦ Οὐρανίου Κράτους,—νὰ ἔχωσιν ἰδιόκτητον *γιάμεν*, τοιοῦτο δὲ ἦτο τὸ ὑπὸ τοῦ πλουσίου Κὶν-Φὸ κατοικούμενον πολυτελὲς μέγαρον.

Ὁ Βάγγ καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ ἔστησαν πρὸ τῆς κυρίας πύλης, ἀνοιγομένης ἐν μέσῳ τοῦ εὐρέος περιβόλου, ὅστις περιέκλειε τὰς διαφόρους οἰκοδομὰς τοῦ *γιάμεν*, τοὺς κήπους του καὶ τὰς αὐλάς του.

Ἂν, ἀντὶ κατοικίας ἰδιωτικῆς, τὸ μέγαρον ἐκεῖνο ἦτο οἶκος ἄρχοντός τινος μανδαρίνου, μέγα τύμπανον ἤθελε κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ὑπὸ τὸ διάτομον καὶ ποικιλόγραφον προτέγισμα τῆς θύρας. Ἐκεῖ δὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας θὰ προσήρχοντο κρούοντες ὅσοι τῶν διοικουμένων ἤθελον ἔχει αἰτήσεις θεραπείας. Ἀντὶ ὅμως τοῦ τοιούτου *τυμπάνου τῶν παραπόρων*, μεγάλαι ἀργιλλόπλαστοι στάμνοι ἐκόσμουν τὴν εἴσοδον τοῦ *γιάμεν*, περιέχουσαι τέϊον ψυχρόν, ἀνανεούμενον ἀδιακόπως τῇ φροντίδι τοῦ οἰκονόμου. Αἱ στάμνοι αὗται ἦσαν προσιταὶ εἰς πάντα διαβάτην, ἡ γενναιότης δ' αὐτὴ ἐτίμα τὸν Κὶν-Φὸ καὶ καθίστα αὐτὸν ἀγαπητὸν εἰς τοὺς ἐξ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν γείτονάς του.

Ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ κυρίου των, οἱ ὑπηρέται τοῦ οἴκου προσέδραμον εἰς τὴν θύραν ἵνα τὸν ὑποδεχθῶσι. Θαλαμηπόλοι, δρομεῖς, θυρωροί, φορεῖς, ἱπποκόμοι, ἡνίοχοι, θεράποντες, νυκτοφύλακες, μάγειροι, ὅλος ἐκεῖνος ὁ κόσμος, ἐξ οὗ ἀποτελεῖται τὸ κινεζικὸν ὑπηρετικόν, παρετάχθησαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ οἰκονόμου. Δεκὰς δὲ δούλων, μισθουμένων κατὰ μῆνα διὰ τὰς βαρείας ἐργασίας, ἵσταντο περαιτέρω.

Ὁ οἰκονόμος προσηγόρευσε τὸν οἰκοδεσπότην ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ του ἀφίξει, οὗτος δέ, νεύσας μόλις διὰ τῆς χειρός, παρῆλθε ταχέως.

— Ὁ Σούν; εἶπε μόνον.

— Ὁ Σούν! ἀπήντησεν ὁ Βάγγ μειδιῶν. Ἂν ὁ Σοὺν ἦτο παρών, δὲν θὰ ἦτο Σούν.

— Ποῦ εἶνε ὁ Σούν; ἐπανέλαβεν ὁ Κὶν-Φό.

Ὁ οἰκονόμος ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι οὔτε αὐτὸς οὔτε ἄλλος τις ἐγνώριζε τί εἶχε γείνει ὁ Σούν.

Ὁ Σοὺν οὗτος ἦτο ὁ πρῶτος θαλαμηπόλος καὶ εἰδικὸς τοῦ Κὶν-Φὸ θεράπων, ὃν κατ'οὐδένα τρόπον ἠδύνατο οὗτος νὰ στερηθῇ.

Ἦτο λοιπὸν ὁ Σοὺν αὐτὸς πρότυπον ὑπηρέτου; Οὐδόλως· τοὐναντίον μάλιστα, ἐξετέλει κάκιστα τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἀφῃρημένος, ἀσυνάρτητος, ἀδέξιος τὰς χεῖρας καὶ τὴν γλῶσσαν, ἀμέτρως λαίμαργος καί πως δειλός, ἀληθὴς ζωγραφιστὸς Κινέζος, ἀλλ' ὅμως πιστός, ἣν ὁ μόνος ὅπως δήποτε κατορθῶν νὰ συγκινῇ πως τὸν κύριόν του. Ὁ Κὶν-Φὸ ἐλάμβανεν εἰκοσάκις τῆς ἡμέρας ἀφορμὴν νὰ ὀργίζεται κατὰ τοῦ Σούν, καὶ ἂν δεκάκις μόνον τὸν ἐτιμώρει, ἤρκει καὶ τοῦτο εἰς περισπασμὸν τῆς συνήθους του ἀδρανείας καὶ ἀνακίνησιν τοῦλάχιστον τῆς χολῆς του. Ὁ Σοὺν συνετέλει τοιουτοτρόπως εἰς τὴν ὑγιεινὴν τοῦ κυρίου του.

Ἄλλως δέ, ὡς πάντες συνήθως οἱ Κινέζοι ὑπηρέται, ὁ Σοὺν προσήρχετο μόνος του εἰς τιμωρίαν, ὁσάκις ἦτο ἄξιος αὐτῆς, καὶ ὁ κύριός του οὐδόλως τοῦ ἐφείδετο. Οἱ ῥαβδισμοὶ ἔβρεχον ἐπὶ τὴν ῥάχιν του, ἀλλ' ὁ Σοὺν ὀλίγον τὸ ἐσυλλογίζετο. Ὅ,τι βαθέως καὶ ἀλγεινῶς συνησθάνετο, ἦσαν αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀποκοπαί, ἃς ἐπέβαλλεν ὁ Κὶν-Φὸ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν νώτων του κρεμάμενον πλόκαμον, ὁσάκις βαρύ τι παράπτωμα προέκειτο εἰς τιμωρίαν.

Οὐδεὶς ἀληθῶς ἀγνοεῖ περὶ πόσου ποιοῦνται οἱ Κινέζοι τὸ παράδοξον αὐτὸ κρεμαστάριον. Ἡ τοῦ πλοκάμου στέρησις εἶνε ἡ πρώτη ἐπιβαλλομένη εἰς τοὺς κακούργους ποινή, καὶ ἀποτελεῖ ἰσόβιον ἀτιμίαν! Οὕτω δὲ ὁ δυστυχὴς ὑπηρέτης οὐδὲν ἐφοβεῖτο τόσον ὅσον τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς ἀπώλειαν ἑνὸς τεμαχίου τοῦ πλοκάμου του. Ὅτε πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ὁ Σοὺν ἐμισθώθη εἰς τὸν Κὶν-Φό, ἡ οὐρά του,—μία τῶν ὡραιοτέρων τοῦ Οὐρανίου Κράτους—εἶχε μῆκος ἑνὸς μέτρου καὶ εἰκοσιπέντε ἑκατοστῶν. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν διηγούμεθα δὲν ὑπελείποντο ἐξ αὐτῆς εἰμὴ πεντηκονταεπτὰ μόνον ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου!

Ἂν οὕτως ἐξηκολούθει τὸ πρᾶγμα, ἐντὸς δύο ἐτῶν ὁ Σοὺν θ' ἀπέβαινεν ἐντελῶς φαλακρός.

Ἐν τούτοις ὁ Βάγγ καὶ ὁ Κὶν-Φό, παρακολουθούμενοι εὐλαβῶς ὑπὸ τῶν οἰκετῶν, διέβησαν τὸν κῆπον, οὗτινος τὰ δένδρα, πεφυτευμένα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐντὸς ἀγγείων ἐξ ὀπτῆς γῆς καὶ κλαδευμένα μετὰ θαυμαστῆς μὲν ἀλλὰ καὶ ἀτυχεστάτης τέχνης, παρίστανον μορφὰς ζώων

φανταστῶν. Εἶτα περιέκαμψαν τὴν δεξαμενήν, ἐν ᾗ ἀφθόνως διηπῶντο ἰχθύες πορφυροῖ, καὶ ἧς τὸ διαυγὲς ὕδωρ ἐκρύπτετο ἐντελῶς ὑπὸ τὰ εὐρέα καὶ ὑπέρυθρα φύλλα τοῦ *νελούμβου*, τῆς ὡραιοτάτης αὐτῆς κινεζικῆς νυμφαίας. Ἐχαιρέτισαν ἱερογλυφικόν τι τετράποδον, ἀπεικονισμένον διὰ τραχέων χρωμάτων ἐπὶ τοίχου τινὸς ἐπὶ τούτῳ ἐκτισμένου, δίκην συμβολικῆς ζωγραφίας, καὶ ἔφθασαν τέλος εἰς τὴν θύραν τοῦ κυρίου οἰκήματος τοῦ γιάμεν.

Τὸ οἴκημα αὐτὸ συνέκειτο ἐξ ἰσογείων δωμάτων καὶ ἑνὸς ὀρόφου, ἠγείρετο δ' ἐπὶ ἀνδήρου, εἰς ὃ ἔφερον ἐξ μαρμάριναι βαθμίδες. Ταρσοὶ ἐκ βαμβακαλάμων ἠπλοῦντο πρὸ τῶν θυρῶν καὶ τῶν παραθύρων, ἵνα καθιστῶσιν ἀνεκτὴν τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα, συντελοῦντες εἰς τὸν ἀερισμὸν τῆς οἰκίας. Ἡ ἐπίπεδος ὀροφὴ ἦτο παράδοξος ἀντίθεσις πρὸς τὰ ἰδιότροπα στεγάσματα τῶν κατεσπαρμένων τῇδε κἀκεῖσε σκιάδων, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ γιάμεν, ὧν αἱ ἐπάλξεις, αἱ πολύχρωμοι κέραμοι καὶ τὰ διὰ λεπτῶν ἀραβουργημάτων διάτρητα πλινθία ἐγοήτευον τὸ βλέμμα.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ οἴκου, ἐκτὸς τῶν εἰδικῶς εἰς κατοικίαν τοῦ Βάγγ καὶ τοῦ Κὶν-Φὸ ὡρισμένων δωμάτων, ἀπετέλουν αἴθουσαι περικυκλούμεναι ὑπὸ δωματίων διαφανῆ ἐχόντων τὰ τοιχώματα, ἐφ' ὧν περιέθεον στέφανοι ἐκ ζωγραφιστῶν ἀνθέων ἢ ἔξεργα περιλαμβάνοντα ἠθικὰ ἀξιώματα, ἐξ ἐκείνων ἅτινα τοσοῦτον ἀσμενίζουσιν οἱ οὐρανίωνες. Ἕδραι πανταχοῦ περίστρεπτοι, ἐκ γῆς ὀπτῆς ἢ ἐξ ἀργιλλοπλάστου, ἐκ ξύλου ἢ καὶ μαρμάρου, καὶ δωδεκάδες τινὲς προσκεφαλαίων μαλακῶν καὶ ἀναπαυτικωτέρων· πανταχοῦ λαμπτῆρες καὶ φανοὶ ποικιλόσχημοι, περιφρασσόμενοι ὑπὸ ὑέλων ἰλαροῦ χρώματος, θυσσανωτοὶ καὶ περίκροσσοι· πανταχοῦ ἐπίσης μικρὰ τοῦ τεΐου τραπέζια, *τσα-κὶ* καλούμενα, καὶ ἀναπόφευκτον ἀποτελοῦντα συμπλήρωμα πάσης κινεζικῆς οἰκοσκευῆς. Τὰ δὲ ἐξ ἐλέφαντος καὶ χελωνίου γλυπτὰ σκεύη, τὰ ἐξ ἐγκαύστου ὀρειχάλκου, τοὺς θυμιατῆρας, τὰ ἐκ λάκκης τεχνουργήματα μετ' ἀναγλύφων δικτυωτῶν ἀργυροτεχνημάτων, τοὺς γαλακτώδεις ἢ σμαραγδίνους νεφρίτας, τὰ στρογγύλα ἢ πρισματόσχημα ἀγγεῖα τῆς δυναστείας τῶν Μὶγγ καὶ τῶν Τσίγγ, τὰ ἀργιλλόπλαστα, ἔτι σπανιώτερα, σκεύη τῆς δυναστείας τῶν Γέν, τὰ διάφρακτα μιλτουργήματα, ἄλλα μὲν ῥόδινα, ἄλλα δὲ κίτρινα καὶ διαφανῆ, ὧν ἀπώλετο πλέον τὸ μυστήριον, ὥρας ὁλοκλήρους ἠδύνατό τις οὐχὶ ν'ἀπολέσῃ, ἀλλὰ νὰ σπαταλήσῃ ἀριθμῶν. Ὁ πολυτελὴς ἐκεῖνος οἶκος περιελάμβανε πᾶσαν κινεζικὴν φαντασίαν καὶ πᾶσαν ἄνεσιν εὐρωπαϊκήν.

Ἀληθῶς ὁ Κὶν-Φὸ—τὸ εἴπομεν ἤδη, καὶ ἡ καλλαισθησία του τὸ βεβαιοῖ—ἦτο ἄνθρωπος τῆς προόδου. Εἰς οὐδεμίαν τῶν νεωτέρων εὑρωπαϊκῶν ἐφευρέσεων ἔμενεν ἀπρόσιτος. Ἀνῆκεν εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνην τῶν σπανίων πλέον σήμερον υἱῶν τοῦ Οὐρανοῦ, οὓς μαγεύουσιν αἱ φυσικαὶ καὶ χημικαὶ ἐπιστῆμαι· δὲν ἦτο δὲ ἐκ τῶν βαρβάρων ἐκείνων, οἵτινες ἔκοψαν τὰ πρῶτα ἠλεκτρικὰ σύρματα, ἅτινα ἠθέλησε νὰ ᾖσῃ ὁ οἶκος Ῥάϊνολδ μέχρι τοῦ Βουσούγγ, ὅπως μανθάνῃ ταχύτερον τὴν ἄφιξιν τῶν ἀγγλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν ἀτμοκινήτων, οὔτε ἐκ τῶν ἀρχαϊκῶν ἐκείνων μανδαρίνων, οἵτινες ἐμπόδισαν τὴν εἰς οἱονδήποτε μέρος τῆς ξηρᾶς προσάρτησιν τοῦ μεταξὺ Σάγγ-Χαΐ καὶ Χὸγγ-Κὸγγ ὑποβρυχίου καλωδίου, καὶ ἠνάγκασαν οὕτω τοὺς μηχανικοὺς νὰ τὸ προσκολλήσωσιν εἰς σκάφος πλέον ἐν μέσῳ ποταμῷ!

Οὐχί. Ὁ Κὶν-Φὸ συνετάσσετο εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν συμπατριωτῶν του, οἵτινες ἐπεδοκίμαζον τὴν κυβέρνησιν, ὅτι καθίδρυσε τὰ ναυπηγεῖα καὶ τοὺς ναυστάθμους τοῦ Φοὺ-Σάο ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν Γάλλων μηχανικῶν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ εἶχε μετοχὰς τῆς ἑταιρίας τῶν κινεζικῶν ἐκείνων ἀτμοπλοίων, ἅτινα πλέουσι μεταξὺ Τιὲν-Τσὶν καὶ Σάγγ-Χαΐ πρὸς ἐθνικὸν καὶ μόνον συμφέρον, καὶ μετεῖχε τῆς ἐπιχειρήσεως τῶν ταχυπόρων σκαφῶν, ἅτινα ἀπὸ τῆς Σιγγαποὺρ προτρέχουσι τρεῖς καὶ τέσσαρας ἡμέρας τοῦ ἀγγλικοῦ ταχυδρόμου.

Εἴπομεν ὅτι ἡ ὑλικὴ πρόοδος εἶχεν εἰσχωρήσει μέχρι τῶν ἐνδοτάτων τοῦ οἴκου του. Ἀληθῶς· τηλεφωνικαὶ συσκευαὶ διετήρουν εἰς συγκοινωνίαν τὰ διάφορα δώματα τοῦ *γιάμεν* του, καὶ ἠλεκτρικοὶ σημαντῆρες συνέδεον τὰ δωμάτια τῆς κατοικίας του. Τὸν χειμῶνα ἀνῆπτε πῦρ καὶ ἐθερμαίνετο, χωρὶς οὐδόλως νὰ ἐντρέπεται, φρονιμώτερος κατὰ τοῦτο τῶν συμπατριωτῶν του, οἵτινες παγώνουσιν ἐνώπιον τῆς κενῆς των ἑστίας, ὑπὸ τοὺς τριπλοῦς καὶ τετραπλοῦς των ἐπενδύτας. Ἐφωτίζετο δι' ἀεριόφωτος, ὡς ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν τελωνείων τοῦ Πεκίνου, ὡς ὁ μυριόπλουτος Κ. Ἰάγγ, κύριος ἰδιοκτήτης τῶν ἐνεχυροδανειστηρίων τοῦ Μέσου Κράτους! Τέλος δέ, περιφρονῶν τὸ ἀπηρχαιωμένον μέσον τῆς γραφῆς πρὸς ἀνταπόκρισιν, ὁ προοδευτικὸς Κὶν-Φό, ὡς θέλομεν ἰδεῖ μετ'ὀλίγον, εἶχε παραδεχθῆ τὸν φωνογράφον, ὃν τοσοῦτον ἐσχάτως ἐτελειοποίησεν ὁ Ἔδισων.

Οὕτως ὁ μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Βάγγ εἶχεν ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν ἀπαιτούμενα, καὶ ὅμως δὲν ἦτο εὐτυχής! Εἶχε τὸν Σούν, ὅπως συνταράσσῃ κάπως τὴν καθημερινήν του ἀπάθειαν, καὶ ὅμως οὐδ' ὁ Σοὺν αὐτὸς ἤρκει νὰ τὸν καταστήσῃ εὐδαίμονα.

Εἶν' ἀληθές, ὅτι ὁ Σοὺν, ὅστις οὐδέποτε ἦτο ὅπου ἔπρεπε νὰ ἦνε, ἔλειπε τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἐβάρυνε βεβαίως τὴν συνείδησίν του φοβερόν τι σφάλμα, μεγάλη τις ἀδεξιότης, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κυρίου του γενομένη, καὶ ἂν οὐδὲν ἐ-

φοβεῖτο περὶ τῆς ῥάχεώς του, ἥτις εἶχε συνειθίσει πλέον τὴν μάστιγα, πιθανώτατον ὅμως εἶνε ὅτι ἔτρεμεν ἰδίως περὶ τοῦ πλοκάμου του.

— Ὁ Σούν! εἶπεν ὁ Κὶν-Φό, εἰσερχόμενος εἰς τὸν πρόδομον, ὅπου ἠνοίγοντο αἱ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν αἴθουσαι, καὶ ἡ φωνή του ἐμαρτύρει ἀγανάκτησιν μόλις κρατουμένην.

— Ὁ Σούν! ἐπανέλαβεν ὁ Βάγγ, οὗτινος αἱ ἀγαθαὶ συμβουλαὶ καὶ αἱ ἐπιπλήξεις οὐδὲν οὐδέποτε παρήγαγον ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ ἀδιορθώτου ὑπηρέτου.

— Νὰ εὕρουν τὸν Σοὺν καὶ νὰ μοῦ τὸν φέρουν! εἶπεν ὁ Κὶν-Φό, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν οἰκονόμον, ὅστις ἀπέλυσε πάραυτα πάντας τοὺς ὑποτακτικούς του εἰς ἀναζήτησιν τοῦ μὴ εὑρισκομένου.

Ὁ Βάγγ καὶ ὁ Κὶν-Φὸ ἔμειναν μόνοι.

— Ἡ φρόνησις, εἶπε τότε ὁ φιλόσοφος, ἐπιτάσσει εἰς τὸν ὁδοιπόρον ὅστις ἐπιστρέφει εἰς τὸν οἶκόν του, νὰ ἀναπαυθῇ ὀλίγον.

— Ἂς φανῶμεν φρόνιμοι! ἀπήντησεν ἁπλῶς ὁ μαθητὴς τοῦ Βάγγ.

Σφίγξας δὲ τὴν χεῖρα τοῦ φιλοσόφου, κατηυθύνθη πρὸς τὰ δώματά του, ἐνῷ ὁ Βάγγ ἀπήρχετο εἰς τὴν κατοικίαν του.

Μείνας μόνος ὁ Κὶν-Φὸ ἐξηπλώθη ἐπὶ μεγάλου εὐρωπαϊκοῦ ἀνακλίντρου, ὁποῖον οὐδέποτε θὰ κατώρθου Κινέζος θαλαμοστόλος νὰ διασάξῃ τοσοῦτον ἀνέτως. Ἐξαπλωθεὶς δὲ ἤρξατο σκεπτόμενος. Ἐσκέφθη ἄρά γε περὶ τῆς ἐρασμίας καὶ ὡραίας γυναικός, ἣν ἔμελλε νὰ καταστήσῃ σύντροφον τοῦ βίου του; Βεβαίως, καὶ οὐδὲν ἄπορον, ἀφοῦ τὴν ἐπαύριον ἔμελλε νὰ μεταβῇ εἰς ἔντευξίν της. Ἡ χαρίεσσα νύμφη δὲν διέμενεν ἐν Σὰγγ-Χάϊ, ἀλλ' ἐν Πεκίνῳ, καὶ ὁ Κὶν-Φὸ διενοήθη μάλιστα, ὅτι πρέπον θὰ ἦτο, ἀγγέλλων εἰς αὐτὴν τὴν εἰς Σὰγγ-Χάϊ ἐπιστροφήν του, νὰ τῇ ἀναγγείλῃ συγχρόνως καὶ τὴν προσεχῆ μετάβασιν αὐτοῦ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Οὐρανίου Κράτους. Ἁρμόζον δὲ μάλιστα θὰ ἦτο νὰ δείξῃ πρὸς αὐτὴν καὶ ἐπιθυμίαν, ἀνυπομονησίαν τινά, ὅπως τὴν ἐπανίδῃ. Ἀναντιρρήτως ᾐσθάνετο ἀληθῆ πρὸς αὐτὴν ἀγάπην. Ὁ Βάγγ τὸν εἶχε πείσει περὶ τούτου κατὰ πάντας τῆς λογικῆς τοὺς ἀναμφηρίστους κανόνας, καὶ ἡ εἰς τὸν βίον του εἰσαγωγὴ τοῦ νέου αὐτοῦ στοιχείου ἠδύνατο ἴσως νὰ φέρῃ τὴν εὕρεσιν τῆς ἀγνώστου, . . . δηλαδὴ τῆς εὐτυχίας . . . ἥτις . . . τὴν ὁποίαν . . .

Ὁ Κὶν-Φὸ ὠνειρεύετο ἤδη κλειστοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ θ' ἀπεκοιμᾶτο ἡδέως, ἂν δὲν ᾐσθάνετο εἶδός τι γαργαλισμοῦ εἰς τὴν δεξιάν του χεῖρα.

Ἐμφύτως ἐκλείσθησαν οἱ δάκτυλοί του, καὶ συνέλαβον σῶμά τι κυλινδρικόν, συμμέτρως ὀζῶδες καὶ ἱκανῶς χονδρόν, οὗτινος βεβαίως ἐγνώριζον ἤδη τὴν χρῆσιν.

Ὁ Κὶν-Φὸ δὲν ἠδύνατο ν' ἀπατηθῇ· ῥάβδος εἶχε τεθῇ ἐντὸς τῆς χειρός του καὶ συγχρόνως ἠκούσθησαν, μετ' ἐγκαρτερήσεως προφερόμεναι, αἱ λέξεις·

— Ἅμα θελήσῃ ὁ αὐθέντης!

Ὁ Κὶν-Φὸ ἀνηγέρθη καὶ ἐκίνησε, φυσικῶς χειρονομῶν, τὴν τιμωρὸν ῥάβδον.

Ὁ Σοὺν ἦτο ἐνώπιόν του ἡμικεκυφώς, τὸ ἦθος ἔχων καταδίκου, καὶ προτείνων τὴν ῥάχιν του. Στηριζόμενος διὰ τῆς μιᾶς του χειρὸς ἐπὶ τοῦ τάπητος τοῦ δωματίου, ἐκράτει διὰ τῆς ἄλλης ἐπιστολήν.

— Ἦλθες τέλος πάντων! εἶπεν ὁ Κὶν-Φό.

— Ἄϊ, ἄϊ, γιά! ἀπήντησεν ὁ Σούν. Ἐπερίμενα τὸν αὐθέντην μου μετὰ τὴν τρίτην φυλακήν! . . . Ἅμα ὁ αὐθέντης θελήσῃ! . . .

Ὁ Κὶν-Φὸ ἔρριψε τὴν ῥάβδον κατὰ γῆς, ὁ δὲ Σούν, ὅσον φύσει κίτρινος καὶ ἂν ἦτο, κατώρθωσεν ἐν τούτοις νὰ ὠχριάσῃ.

— Ἀφοῦ προσφέρεις χωρὶς ἄλλην ἐξήγησιν τὴν ῥάχιν σου, εἶπεν ὁ κύριος, θὰ εἰπῇ ὅτι ἀξίζεις κἄτι καλλίτερον! Τί τρέχει;

— Αὐτὸ τὸ γράμμα . . .

— Λέγε λοιπόν! ἀνεφώνησεν ὁ Κὶν-Φό, ἁρπάζων τὴν ἐπιστολήν, ἣν προσέφερεν αὐτῷ ὁ Σούν.

— Ἐλησμόνησα ὁ ἀνόητος νὰ σᾶς τὸ δώσω πρὶν ἀναχωρήσετε διὰ τὴν Καντών.

— Τὸ ἐκράτησες ὀκτὼ ἡμέρας, ἄθλιε!

— Ἔσφαλα, αὐθέντα μου!

— Ἔλα ἐδῶ.

— Εἶμαι 'σὰν κάβουρας χωρὶς ποδάρια, ποῦ θέλει νὰ περιπατήσῃ καὶ δὲν ἠμπορεῖ! Ἄϊ, ἄϊ, γιά!

Ἡ τελευταία αὕτη κραυγὴ ἦτο κραυγὴ ἀπελπισίας. Ὁ Κὶν-Φὸ ἔδραζε τὸν Σοὺν ἀπὸ τοῦ πλοκάμου του, καὶ διὰ ψαλίδος ὀξυτάτης ἀπέκοψε διὰ μιᾶς τὸ ἄκρον αὐτοῦ.

Φαίνεται δὲ ὅτι τοῦ δυστυχοῦς *κάβουρα τὰ ποδάρια* ἐφύτρωσαν διὰ μιᾶς, διότι ἐτράπη ταχὺς εἰς φυγήν, ἀφοῦ πρὶν ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ τάπητος τὸ τεμάχιον τοῦ πολυτίμου κρεμαστηρίου του.

Ἀπὸ πεντήκοντα ἑπτὰ ἑκατοστῶν ἡ οὐρὰ τοῦ Σοὺν περιωρίσθη εἰς πεντήκοντα μόνον καὶ τέσσαρα.

Ὁ Κὶν-Φό, ἀνακτήσας τὴν ἐντελῆ αὐτοῦ ἀπάθειαν, ἐξηπλώθη πάλιν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, καὶ ἐξήταζεν ὡς ἄνθρωπος οὐδόλως σπεύδων τὴν πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν ἀφιχθεῖσαν ἐπιστολήν. Κατὰ τοῦ Σοὺν εἶχεν ὀργισθῆ οὐχὶ διὰ τὴν βραδύτητα ἀλλὰ διὰ τὴν ἀμέλειάν του μόνην. Τί καὶ ποῖον ἐνδιαφέρον ἠδύνατο νὰ ἔχῃ δι' αὐτὸν ἐπιστολή τις; Θὰ τὴν ἀπεδέχετο εὐχαρίστως, ἂν προὐξένει εἰς αὐτὸν συγκίνησίν τινα. Συγκίνησιν, εἰς αὐτόν!

Τὴν ἐθεώρει λοιπόν, ἀλλ' ἀφῃρημένος.

Ὁ φάκελλός της, ἐκ λινοῦ πανίου, ἔφερεν ἐ-

κατέρωθεν οἰνόχροα καὶ φαιὰ γραμματόσημα, φέροντα ἐν ἐξέργῳ καὶ κάτωθεν ἀνδρικῆς εἰκόνος τοὺς ἀριθμοὺς δύο καὶ ἓξ ἑκατοστῶν (cents). Τοῦτο κατεδείκνυεν, ὅτι τὸ γράμμα προήρχετο ἐκ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Κὶν-Φό, ὑψῶν τοὺς ὤμους, εἶνε ἐπιστολὴ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μου εἰς τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον!

Καὶ ἔρριψε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἀνακλίντρου.

Τί δέ, ἀληθῶς, ἠδύνατο ν' ἀγγέλλῃ εἰς αὐτὸν γράμμα τοῦ ἀνταποκριτοῦ του; Ὅτι αἱ μετοχαί, αἵτινες ἀπετέλουν πᾶσαν αὐτοῦ σχεδὸν τὴν περιουσίαν, ἐκοιμῶντο ἡσύχως ἐν τοῖς κιβωτίοις τῆς Κεντρικῆς Καλιφορνικῆς Τραπέζης, ὅτι εἶχον ὑψωθῆ δεκαπέντε ἢ εἴκοσι τοῖς ἑκατόν, ὅτι τὰ διανεμητέα μερίσματα ἤθελον ὑπερβῆ τὰ τοῦ προηγουμένου ἔτους, κτλ.

Χιλιάδες τινὲς ταλλήρων περισσότεραι ἢ ὀλιγώτεραι ὀλίγον βεβαίως ἠδύναντο νὰ τὸν συγκινήσωσιν.

Οὐχ ἧττον μετά τινας στιγμὰς ὁ Κὶν-Φὸ ἀνέλαβε τὴν ἐπιστολήν, καὶ ἔσχισε τὸν περικλείοντα αὐτὴν φάκελλον. Ἀντὶ ὅμως νὰ τὴν ἀναγνώσῃ, ἀνεζήτησεν εὐθὺς πρῶτον διὰ τοῦ βλέμματος τὴν ὑπογραφήν.

— Καλὰ τὸ ὑπέθετα! εἶπεν. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μου. Θὰ μοῦ γράφει βέβαια περὶ ὑποθέσεων. Αὔριον τὰς ὑποθέσεις!

Καὶ ὁ Κὶν-Φὸ ἔμελλε νὰ ῥίψῃ καὶ πάλιν τὴν ἐπιστολήν, ὅτε προσέβαλεν αἴφνης τὸ βλέμμα του λέξις τις ἐπαναλαμβανομένη πολλάκις ἐπὶ τῆς δευτέρας σελίδος καὶ ὑπογεγραμμένη μάλιστα. Ἡ λέξις αὕτη ἦτο: *παθητικόν*, ὁ δὲ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου ἀνταποκριτὴς ὑπέγραφεν αὐτήν, θέλων προφανῶς νὰ ἑλκύσῃ ἐπ' αὐτῆς τὴν προσοχὴν τοῦ ἐν Σὰγγ-Χάϊ πελάτου του.

Ὁ Κὶν Φὸ ἤρχισε τότε τὸ γράμμα ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἀνέγνω αὐτὸ ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς ἐσχάτης γραμμῆς, μετά τινος, παραδόξου δι' αὐτόν, περιεργείας.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν συνωφρυώθη πρὸς στιγμήν· ἀλλ' ὅτε ἐτελείωσε, μειδίαμα περιφρονητικὸν διέστειλε τὰ χείλη του.

Ὁ Κὶν-Φὸ ἀνηγέρθη, ἐπεριπάτησεν εἴκοσι βήματα ἐντὸς τοῦ δωματίου του, κ' ἐπλησίασεν ἐπὶ στιγμὴν εἰς τὸν ἀκουστικὸν σωλῆνα, δι' οὗ συνεκοινώνει ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ Βάγγ. Ἔφερε μάλιστα τὸ κέρας εἰς τὰ χείλη του, καὶ ἦν ἕτοιμος νὰ συρίξῃ καλῶν· ἀλλὰ μετενόησεν ὅμως, ἀφῆκε πάλιν τὸν ἐλαστικὸν σωλῆνα, καὶ ἐπανελθὼν ἠπλώθη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

— Πφ! εἶπε.

Ἡ λέξις αὕτη ἀπετέλει τὸν Κὶν-Φὸ ὁλόκληρον.

— Κ' ἐκείνη! ἐψιθύρισεν. Ἐνδιαφέρεται εἰς ὅλ' αὐτὰ περισσότερον ἀπὸ ἐμέ.

Ἐπλησίασε τότε εἰς μικρὸν ἐκ λάκκης τραπέζιον, ἐφ' οὗ ἔκειτο ἐπίμηκες κιβώτιον, βαρυτίμους ἔχον γλυφάς. Πρὶν ἢ ὅμως τὸ ἀνοίξῃ, ἡ χείρ του ἐσταμάτησε.

— Τί μοῦ ἔλεγεν ἡ τελευταία της ἐπιστολή; ἐψιθύρισε.

Καὶ, ἀντὶ ν' ἀφαιρέσῃ τὸ πῶμα τοῦ κιβωτίου, ἔθλιψεν ἐλατήριόν τι, τεθειμένον εἰς ἓν τῶν ἄκρων του.

Πάραυτα φωνή τις γλυκεῖα ἠκούσθη!

« Ἀγαπητέ μου μεγάλε ἀδελφέ. Δὲν εἶμαι πλέον διὰ σὲ τὸ ἄνθος Μέϊ-Χούα εἰς τὴν πρώτην σελήνην, τὸ ἄνθος τῆς βερυκοκκῆς εἰς τὴν δευτέραν, τὸ ἄνθος τῆς ῥοδακινέας εἰς τὴν τρίτην; Χιλίους, μυρίους ἀσπασμούς, ἀγαπητή μου καρδία, καρδία ἐκ λίθου πολυτίμου».

Ὁ φωνογράφος ἐπανελάμβανε τοὺς λόγους καὶ τὴν φωνὴν νεαρᾶς γυναικός.

— Ταλαίπωρε μικρά μου ἀδελφή! εἶπεν ὁ Κὶν-Φό.

Εἶτα δὲ, ἀνοίξας τὸ κιβώτιον, ἀπέσυρεν ἐκ τῆς συσκευῆς τὸ κατάστικτον χαρτίον, ὅπερ εἶχεν ἀποδώσει πρὸ μικροῦ πάντας τοὺς μακρόθεν ἠχοῦντας φθόγγους, καὶ ἀντικατέστησεν αὐτὸ δι' ἑτέρου.

Ἡ τοῦ φωνογράφου τελειοποίησις ἦτο τοιαύτη τότε, ὥστε ἤρκει νὰ λαλῇ τις μεγαλοφώνως, ὅπως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς μεμβράνης, αἱ δὲ λέξεις κατεγράφοντο οὕτω ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς συσκευῆς διὰ κυλίνδρου, κινουμένου διὰ συστήματος τροχῶν ὡς τὰ ὡρολόγια.

Ὁ Κὶν-Φὸ ὡμίλησεν ἐπὶ ἓν περίπου λεπτόν· ἐκ τῆς φωνῆς του δέ, ἠρέμου πάντοτε, δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀναγνωρίσῃ τις, ἂν χαίρων ὡμίλει ἢ τεθλιμμένος. Τρεῖς τέσσαρας φράσεις εἶπε μόνον ὁ Κὶν-Φό, καὶ διακόψας τὴν κίνησιν τοῦ φωνογράφου, ἀπέσυρε τὸ εἰδικὸν χαρτίον, ἐφ' οὗ ἡ ὑπὸ τῆς μεμβράνης κινουμένη βελόνη εἶχε χαράξει πολλὰς πλαγίας γραμμάς, ἀνταποκρινομένας πρὸς τοὺς ἐκφωνηθέντας λόγους. Εἶτα δ' ἔθηκε τὸν χάρτην ἐντὸς φακέλλου, ὃν ἐσφράγισε, κ' ἐπέγραψεν, ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερά, τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν:

Πρὸς τὴν κυρίαν Λὲ-Οὔ.
Λεωφόρος Σὰ-Κούα
Εἰς Πεκῖνον.

Καλέσας δ' εὐθὺς δι' ἠλεκτρικοῦ κώδωνος τὸν εἰδικῶς ἐπιτετραμμένον τὰ τῆς ἀνταποκρίσεώς του ὑπηρέτην, διέταξεν αὐτὸν νὰ φέρῃ πάραυτα τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον.

Μετὰ μίαν ὥραν ὁ Κὶν-Φὸ ἐκοιμᾶτο ἥσυχος, θλίβων ἐν τῇ ἀγκάλῃ του τὸ *τσοὺ-φοὺ-γὲν* αὐτοῦ, εἶδος προσκεφαλαίου ἐκ βαμβακαλάμου, διατηροῦν ἐπὶ τῶν κινεζικῶν κλινῶν εὐάρεστον θερμοκρασίαν, ἧς ἡ ἀνάγκη εἶνε λίαν ἐπαισθητὴ εἰς τὰ θερμὰ κλίματα.

[Ἕπεται συνέχεια]

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνταποκριτὴς τοῦ βιενναίου «Νέου Ἔλευθ. Τύπου» κατεχώρισεν ἐσχάτως ἐν αὐτῷ σειρὰν ἄρθρων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Πέρα». Ἡ «Θράκη», δημοσιεύουσα μετάφρασιν τῶν ἄρθρων τούτων, ἐξ ἧς ἀπεσπάσαμεν τὰ κατωτέρω, προσθέτει τὰ ἑξῆς: «Ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ Ν. Ε. Τ. σκιαγραφεῖ πιστῶς τὴν μικτὴν κοινωνίαν τοῦ ἡμετέρου «ἀριστοκρατικοῦ» προαστείου· αἱ κρίσεις αὐτοῦ εἰσὶν αὐστηραὶ ἀλλ' ἀληθεῖς κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος· ἐν ἄλλοις πάλιν ἡ κρίσις του εἶνε ἐπιπόλαιος, διότι ἂν ἠρεύνα βαθύτερον τὰ περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλολογικῶν καταστημάτων τῶν Ἑλλήνων Περωτῶν, ἤθελε μετριάσει τοὺς κατ' αὐτῶν σκληροὺς σαρκασμούς του».

Σ. τ. Δ.

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΑ

Ὅτε πρὸ πολλῶν ἐτῶν, διατρίβοντι ἐν τῇ πατρίδι μου, ἔδειξάν μοι κυρίαν τινὰ Κωνσταντινουπολίτιδα, ἐφανταζόμην ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη ἐγεννήθη ἐντὸς χαρεμίου, ἀνετράφη ὑπὸ αἰθιοπίδος δούλης καὶ ἀπήχθη τέλος ὑπὸ Εὐρωπαίου τινός, ἢ ἠγοράσθη ἀντὶ πολλῶν πουγγίων χρυσοῦ. Οὐδόλως αἰσχύνομαι ὁμολογῶν τὰς παλαιάς μου ταύτας ἰδέας, καθότι πολλοὶ τῶν ὁμοεθνῶν μου, ὅσοι δὲν ἔσχον ἔτι τὸ ἀτύχημα νὰ στρεβλῶσι τὰς κνήμας αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀθλιεστάτου λιθοστρώτου τοῦ Πέρα, τοῦ φραγκικοῦ προαστείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τρέφουσι θαυμασιωτάτας ἰδέας περί τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ Κωνσταντινουπολιτῶν. Ἐν ταῖς ἀφηγήσεσι τῶν περιηγητῶν ἀπαντῶσι τοσαῦται περιγραφαὶ περὶ Ὀθωμανίδων, κεκαλυμμένην ἐχουσῶν τὴν ὄψιν, στρογγύλους δὲ καὶ φλογεροὺς τοὺς ὀφθαλμούς, περὶ ἀπορρήτων τοῦ χαρεμίου καὶ σκληροκαρδίας τῶν εὐνούχων, ὥστε ἐπὶ τέλους οὔτε ὑποτίθησί τις ὅτι δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἄλλαι γυναῖκες, ὧν αἱ ὄψεις δὲν εἶναι μέχρι τῶν στρογγύλων καὶ φλογερῶν ὀφθαλμῶν ὑπὸ διαρκῶν πέπλων κεκαλυμμέναι, καὶ ὧν ἡ ἀρετὴ δὲν φρουρεῖται ὑπὸ σκληροκαρδίων εὐνούχων. Ὁ περιηγητὴς ἐπισκέπτεται τὴν Κων)πολιν ἤνα ἴδῃ τεμένη, σοβαροὺς Τούρκους, βοώπιδας Ὀθωμανίδας καὶ φορταγωγοὺς καμήλους· ἐπειδὴ ὅμως ἐν τοῖς τουρκικοῖς προαστείοις εὑρίσκει μὲν πολλοὺς Τούρκους καὶ οὐκ ὀλίγας καμήλους ἀλλ' οὐδὲν ξενοδοχεῖον, ἐξ ἀνάγκης ὀφείλει νὰ παραιτηθῇ τῶν γραφικῶν τούτων καλλονῶν καὶ ν' ἀναζητήσῃ οἴκημα ἐν τῷ γραφικῷ προαστείῳ Πέρα, ἐν μέσῳ ἀνθρώπων εὐρωπαϊστὶ ἐνδεδυμένων, οἵτινες κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῶν εἶδος οὐδαμῶς διαφέρουσι τῶν βιενναίων, βερολινείων, ἢ τὸ πολὺ ὅτι τινὲς ἀντὶ πίλου καλύπτουσι τὴν κεφαλὴν διὰ φεσίου.

Ἡ κοινωνία τοῦ Πέρα ἔχει τὴν σύστασιν πολλῷ περιπλοκωτέραν ἢ πᾶσα ἄλλη πόλις ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ παριστᾷ μικρογραφικὸν χάρτην ἁπασῶν τῶν ἐθνοτήτων. Ἐπικρατοῦσα γλῶσσα, ἂν τοιαύτη ἐν γένει ὑπάρχῃ, εἶναι ἡ ἑλληνική· πάντες οἱ νεώτεροι Περῶται, οἱασδήτινος καταγωγῆς, λαλοῦσι τὴν ἑλληνικήν· ἡ ἑλληνικὴ εἶναι ἡ μητρικὴ των γλῶσσα, καὶ ἂν ἔτι δυσροπῶσι νὰ τὸ ὁμολογήσωσιν. Οἱ τοῦ Πέρα κάτοικοι δύνανται κατ' οὐσίαν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρεῖς κατηγορίας· ἤτοι εἰς Ἕλληνας, Ἀρμενίους καὶ—καθολικούς· μεταξὺ δὲ τούτων μόνοι οἱ ἕλληνες αἰσθάνονται τὸ αἴσθημα τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ δὲν ἀρκοῦνται νὰ ὦσιν ἁπλοῖ Περῶται. Εἴτε Ἕλληνες ὑπήκοοι εἴτε Ὀθωμανοὶ (ραγιάδες), οὐ μόνον ὁμιλοῦσι τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλ' ἔχουσι καὶ τὸ φρόνημα ἑλληνικόν, καὶ πάντες ἀνεξαιρέτως ἀκραδάντως πεποίθασιν ὅτι ἡμέραν τινὰ θέλουσι γείνει οἱ κύριοι τῆς Κων)πόλεως. Εἶν' ἀληθὲς ὅτι ὁ πατριωτισμός των προέρχεται μᾶλλον ἐκ κενοδοξίας ἢ ἐξ ἐσωτερικῆς πεποιθήσεως, καὶ ὅτι κήδονται μᾶλλον περὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ περὶ τῆς οὐσίας. Ὁ ἐν τοῖς καφενείοις ὑπηρέτης, ὁ καλούμενος Θεμιστοκλῆς, ὁ τραπεζιτικὸς ὑπάλληλος, ὁ φέρων τ' ὄνομα τοῦ Λεωνίδου, κομπάζουσιν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν, καθότι ἀμυδρῶς πως γινώσκουσιν ὅτι ὑπῆρξάν ποτε ἄνδρες οὕτω καλούμενοι, περὶ ὧν καὶ νῦν ἔτι μέγας γίγνεται πάταγος, τοῦτο δὲ ἀκριβῶς εἶναι τὸ θέλγον τοὺς σημερινοὺς Θεμιστοκλεῖς καὶ Λεωνίδας· ἀξιώσεις περὶ ἀθανασίας δὲν ἔχουσι τόσον πολλάς· αὐτὸ δὰ ἀπαιτεῖ παραπολὺ μεγάλας φροντίδας. Οἱ τοῦ Πέρα Ἕλληνες, καίπερ πρεσβεύοντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐθνικὴν ἰδέαν, ἔχουσιν ὅμως ἀλλοίας ὁ εἷς περὶ τοῦ ἄλλου θεωρίας. Ὁ ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ὁ καταγόμενος ἔκ τινος τῶν Κυκλάδων νήσων, αἰσθάνεται ἑαυτὸν κατὰ πολὺ ἀνώτερον τῶν Ἑλλήνων, ὧν πατρὶς εἶναι νῆσός τις τῶν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν διατελουσῶν· ὁ δὲ ἀπόγονος μεγάλου τινὸς φαναριωτικοῦ οἴκου πιστεύει ὅτι εἶναι καλλίτερος καὶ τῶν δύο προηγουμένων, ὁμοῦ λαμβανομένων, καθότι κέκτηται γενεαλογικὸν δένδρον εὐγενείας, κέκτηται προγόνους. Οἱ Ἕλληνες τοῦ Πέρα φαντάζονται ὅτι εἰσὶν οἱ στῦλοι οἱ βαστάζοντες τὸν πολιτισμὸν ἐν Ἀνατολῇ· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν ἔχουσιν μέγα τι βάρος ἵνα βαστάσωσιν. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, δὲν δυνάμεθα νὰ τοῖς ἀρνηθῶμεν ἀξίαν τινά, εἰς πάνθ' ὅσα τελοῦνται ἐν Ἀνατολῇ ὑπὲρ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης. Τέχνης καὶ ἐπιστήμης! Λέξεις τινὰς πολλάκις ἀκουσίως συνδέομεν μετ' ἀλλήλων μὴ σκεπτόμενοι πολὺ ἂν ὑπάρχῃ αἴτιόν τι πρὸς τοῦτο, ὡς ἐμπόριον καὶ βιομηχανία, θήρα καὶ ἁλιεία, ἀρετὴ καὶ θεοσέβεια. Ἐν δὲ τῇ προκειμένῃ περιστάσει μέγιστον σφάλμα θὰ διέπραττέ τις, ἐμμένων ἐν τῇ φράσει: «τέχνη καὶ ἐπιστήμη». Περὶ ἐπιστήμης ὀλίγον τι ἐννοοῦσιν ὅπως δήποτε οἱ Περῶται Ἕλληνες, περὶ τέχνης ὅμως στεροῦνται καὶ τῆς ἐλαχίστης ἰδέας. Ἐν Πέρα ὑφίσταται ἐπιστημονικός τις σύλλογος· φρονῶ δὲ ὅτι δὲν εἶναι τόσον σκληρὰ ἡ κρίσις ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν μελῶν αὐτοῦ θεωροῦσι τὴν συμμετοχὴν των ὡς ἁπλοῦν ἔργον πατριωτισμοῦ καὶ οὕτω καθησυχάζουσι τὴν συνείδησίν των. Ἐν Ἀνατολῇ τὰ πάντα εἰσὶν ἐπιπόλαια· μόνη ἡ ὕπαρξις ἐπιστημονικοῦ συλλόγου ἐπαρκεῖ, τὰ δὲ ἔργα θεωροῦνται ἐπουσιώδη. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πέρα· τὰς δὲ ἀγαθὰς ἢ κακὰς ἰδιότητας αὐτῶν, ἃς ἔχουσι κοινὰς μετὰ τῶν λοιπῶν Περωτῶν, θὰ λάβωμεν κατωτέρω ἀφορμὴν νὰ γνωρίσωμεν.

Κατὰ τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν ἀξίαν, ἀμέσως μετὰ τοὺς Ἕλληνας, ἔδει ἐν τῇ πραγματείᾳ ἡμῶν ταύτῃ νὰ τάξωμεν τοὺς καλουμένους «καθολικούς», ἀλλ' ἐπιθυμοῦντες ὅσον τάχος ν' ἀπαλλαγῶμεν μιᾶς δυσαρεσκείας, φέρε ἐρευνήσωμεν ἐν δευτέρῳ λόγῳ, εἰ καὶ παρ' ἀξίαν, τὴν φαύλην φυλὴν τῶν Ἀρμενίων. Οἱ Ἀρμένιοι διακρίνονται πάντων τῶν ἄλλων Περωτῶν διὰ τῶν ὑπερμέτρως μακρῶν ῥινῶν αὐτῶν· ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ἀρμενίου προσομοιάζει τὴν τοῦ ψιττακοῦ· τὸ αὐτὸ δὲ ῥητέον καὶ περὶ τῆς διανοητικῆς διαπλάσεως αὐτοῦ, ἥτις εἶναι ὅλως ὁμοία τῇ τοῦ ψιττακοῦ, ἀδολεσχοῦντος καὶ ἐπαναλαμβάνοντος ὅσον οἷόν τε ἀκαταλήπτως ὅσα ἀκούει παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Περὶ καλῶς μορφωμένων Ἀρμενίων λοιπὸν οὐδεὶς λόγος· ἐν τῇ ἀρίστῃ τῶν περιστάσεων ἔχομεν καλῶς ἠγμένους, καλῶς δεδαμασμένους Ἀρμενίους. Τὸ Πέρα εὐμοιρεῖ ἱκανῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, οἱ δ' εὔποροι ἐκ τῶν κατοίκων αὐτοῦ ἐθίζουσι μάλιστα νὰ πέμπωσι τὰ τέκνα των πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς Γαλλίαν, Γερμανίαν, Ἀγγλίαν καὶ ὅμως οἱ Περῶται εἰσὶ πάντοτε βεβυθισμένοι ἐντὸς παχυλωτάτης ἀμαθείας! Αἱ σχολαὶ βεβαίως δὲν πταίουσιν· ἀφ' ἑτέρου οἱ «λεβαντῖνοι» δὲν στεροῦνται καὶ φυσικῆς τινος εὐφυΐας, ἀλλά, ὡς φαίνεται, σὺν τῷ μητρικῷ γάλακτι θηλάζουσι καὶ ἀκαταμάχητόν τινα ἀποστροφὴν κατὰ παντὸς τοῦ προξενοῦντος αὐτοῖς κόπον. Ὅλαι αἱ προσπάθειαι καὶ οἱ ἀγῶνές των τείνουσιν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπίδειξιν· ὁ λεβαντῖνος ἐπὶ ὁλοκλήρους ἑβδομάδας δύναται νὰ βασανίζῃ τὴν κεφαλήν του διαλογιζόμενος ὁποῖον σχῆμα ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ διὰ τὸν νέον ἐπενδύτην του, ἐνῷ οὔτε φροντίζει κἂν ποτὲ ν' ἀνοίξῃ βιβλίον τι, ἂν τῷ συνέβη νὰ φωραθῇ ἀγνοῶν τίς ἐστὶν ἡ τῆς Ἰταλίας πρωτεύουσα. Τοῦτο δὲ ῥητέον οὐ μόνον περὶ τῶν Ἀρμενίων ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν καθολικῶν· θὰ ἔπραττέ τις ὅμως ἀδικίαν ἀρνούμενος ὅτι οἱ Ἕλληνες εἰσὶ κἄπως φιλομαθέστεροι τῶν λοιπῶν Περωτῶν.

Ἡ νέα γενεὰ τῶν Περωτῶν Ἀρμενίων καταβάλλει συγκινητικωτάτας προσπαθείας ὅπως ἔχῃ εὐρωπαϊκὸν τὸ ἐξωτερικόν· τοῦτο δὲ ἀποκαλοῦσι chic. Εἶναι ἀδύνατον νὰ συνδιαλεχθῇ τις ἐπὶ δύο λεπτὰ μετὰ Ἀρμενίου καὶ νὰ μὴ ἀκούσῃ τὴν μοιραίαν λέξιν· διὰ τὸ ὡραῖον, τὸ ἀγαθόν, τὸ ἡδύ, τὸ πλούσιον, τὸ μέγα, τὸ ὑψηλόν — διὰ πάντα ταῦτα καὶ διὰ πολλὰς ἄλλας ἐννοίας ὁ Ἀρμένιος ἔχει μόνην τὴν λέξιν chic, χρῆται δ' αὐτῇ καὶ εἰς τὸ οὐσιαστικόν, προστιθέμενος τὴν τουρκικὴν κατάληξιν λὴκ καὶ παράγων τὸ προσηγορικὸν ὄνομα chiclic.— Ἂν ῥίψῃς δὲ λαθραῖον βλέμμα εἰς τοῦ ἀρμενικοῦ οἴκου τὰ ἐνδότερα, θὰ σοὶ προξενήσουν ἐντύπωσιν οἱ μὲν παῖδες ὡς ἄρχοντες τοῦ οἴκου, ἡ μήτηρ ὡς μαγείρισσα καὶ θεράπαινα καὶ ὁ πατὴρ ὡς ἀπελεύθερος οἰκέτης. Ὄντως ὁ Ἀρμένιος οἰκοδεσπότης κατ' οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἀχθοφόρου εἰμὴ κατὰ τὸ ἐξωτερικόν· οὐχ ἧττον οἰκουρῶν οὐδόλως ἐννοεῖ οὔτε τὸν δάκτυλον νὰ κινήσῃ οὔτε κἂν πρὸς περιστροφὴν ἑνὸς σιγάρου. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐξακολουθοῦσιν ὄντες «χριστιανοὶ Τοῦρκοι», ἐνῷ τὰ τέκνα ἀνατρεφόμενα ἐν τοῖς νεωτέροις ἐκπαιδευτηρίοις ἀνέρχονται εἰς τὸ ὕψος τοῦ περωτικοῦ chic. Ἀλλὰ καὶ παρὰ ταῖς ἑλληνικαῖς καὶ ταῖς πλείσταις τῶν καθολικῶν οἰκογενειῶν παρομοία ἐπικρατεῖ δυσαναλογία μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων. Κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἄλλως γενεὰν αἱ φυλετικαὶ ἰδιότητες ἔπαυσαν πλέον νὰ διΐστανται οὕτως εὐκρινῶς, οἱ δὲ νέοι Περῶται δὲν εἶναι πλέον Ἕλληνες, Ἀρμένιοι, καθολικοί—τὸ chic ἀφομοιοῖ αὐτοὺς καὶ τοὺς καθιστᾷ ἁπλοῦς Περώτας. Νέηλύς τις, ἀγνοῶν τὰ τοῦ Πέρα, καὶ βλέπων παρελαύνουσαν πρὸ αὐτοῦ τὴν οἰκοδέσποιναν μετὰ τῶν ἀγαπητῶν θυγατρίων αὐτῆς, ταύτας μὲν πολυτελῶς ἐνδεδυμένας, γαλλιστὶ ἀδολεσχούσας καὶ μετὰ χαρίεντος μειδιάματος ἀπαντώσας εἰς τοῦ κομψοῦ Περώτου νεανίου τὸν χαιρετισμόν, ἐκείνην δὲ μέλαν μάλλινον χλανίδιον (σάλι) καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀντὶ πίλου μέλανα κεκρύφαλον φέρουσαν καὶ ταπεινῶς βαίνουσαν παραπλεύρως ἢ καὶ ὀπίσω τῶν πεφιλημένων της θυγατέρων, νομίζει ὅτι τὸ ἀγαθὸν τοῦτο γύναιον εἶναι γηραιά τις θεράπαινα τῆς οἰκογενείας. Ἡ αὐτὴ σχέσις μεταξὺ μητρὸς καὶ θυγατρὸς ὑπάρχει καὶ ἐντὸς τοῦ οἴκου· διότι κατὰ μὲν τὰς πρωϊνὰς ὥρας ἡ κορασὶς ἔρχεται προθύμως εἰς ἐπικουρίαν τῆς μητρός, ἀσχολουμένης περὶ τὰς οἰκιακὰς τύρβας, μετὰ μεσημβρίαν ὅμως ἡ demoiselle παρασκευάζει τὸ «μέγα chic», καὶ ἐξέρχεται ἢ δέχεται οἴκοι ἐπισκέψεις ἀνδρικάς τε καὶ γυναικείας ἀδιαφόρως, ἀρεστότερον ὅμως πάντοτε ἀνδρικάς. Ἡ ἀγαθὴ μήτηρ ἀνοίγει τὴν θύραν τοῖς προσερχομένοις καὶ ὁδηγεῖ αὐτοὺς εἰς τὸ σαλόνιον, ἔνθα ἡ δεσποινὶς τοὺς ἀναμένει εἰς ὑποδοχήν, εἶτα δὲ ἐπιστρέφει πάλιν ἐπὶ τὰ οἰκιακὰ ἔργα. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως δὲν δύναται ν' ἀπουσιάσῃ ἀπὸ τῶν ἑσπερίδων, ἀλλὰ τακτικώτατα μετέχει αὐτῶν, ὀκλαδὸν καθημένη εἰς τοῦ ἀνακλίντρου τὴν γωνίαν, τὴν θεωρουμένην ὡς θέσιν τιμῆς. Εἰσερχομένου νέου τινὸς ἐπισκέπτου, ἡ ἀγαθὴ γραῖα ἐγείρεται τῆς θέσεώς της ἵνα τὸν προσαγορεύσῃ, εἶτα διασταυροῖ πά-

λιν τὰς κνήμας ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτῆς, καὶ βυθίζεται εἰς τὴν πρώτην της σιγήν. Λαλεῖ δὲ τότε μόνον ὅταν παρῶσιν ὁμίληκοι αὐτῆς, καθότι οἱ τῆς νέας γενεᾶς βλαστοὶ εἰσὶ τόσον εὐγενῶς διαπεπλασμένοι, ὥστε δὲν ἀξιοῦσι νὰ προσέχωσιν εἰς τῆς γραίας μητρὸς τὰς ὁμιλίας. Ἀλλ' οὐδ' ὁ πατὴρ (περὶ Ἀρμενίων δὲ ὁ λόγος) διαδραματίζει ἔξοχόν τι πρόσωπον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ παίζει τρικτρὰκ μετά τινος ὁμηλίκου καὶ οὐδαμῶς φροντίζει περὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ συμβαινόντων. Ἐνῷ δὲ οἱ γέροντες σιγῶσιν ἢ συνδιαλέγονται τουρκιστὶ περὶ τῶν τιμῶν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ κρέατος, περὶ ἐνοικίων καὶ ἀπορίας χρημάτων, οἱ νέοι φλυαροῦσι γαλλιστὶ ἢ ἑλληνιστὶ, χαρτοπαικτοῦσι καὶ τερετίζουσι τὸν ἐπῳδὸν γαλλικοῦ τινος ᾀσματίου.

Νῦν δὲ φέρε ἴδωμεν τοὺς καλουμένους καθολικούς. Ἀπορεῖ βεβαίως ὁ μὴ εἰδὼς τὰ τοῦ Πέρα, ὅταν διαπυνθανόμενος τὴν ἐθνικότητά τινος τῶν κατοίκων αὐτοῦ ἀκούει ὡς ἀπάντησιν: «εἰμὶ καθολικός». Καθολικὸς, ἤτοι ῥωμαιοκαθολικὸς, ἐστὶν, ὡς ἐπαρκῶς γνωστὸν, πᾶς ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ῥωμαιοκαθολικὴν ἐκκλησίαν. Ἐν Πέρα ὅμως ἡ προσωνυμία αὕτη κέκτηται καὶ ἐθνολογικὴν σημασίαν. Εἶνε δὲ εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν chic τὸ νὰ ἦναί τις καθολικὸς, διότι οἱ τοιοῦτοι θεωροῦνται ἐν Πέρα ὡς «κατὰ τὸ ἥμισυ Εὐρωπαῖοι». Ὅπως εἰς ὅλας τὰς ἄλλας γωνίας τοῦ κόσμου οὕτω καὶ παρὰ τὸν Κεράτιον κόλπον ἀποκατέστησαν Εὐρωπαῖοι μετανάσται μετὰ τοῦ εὐδαίμονος λογισμοῦ, ὅπως δημιουργήσωσιν ἐνταῦθα ἄνετον μέλλον. Ἐπὶ τοῦ κριμαϊκοῦ ἰδίως πολέμου πολλοὶ Γάλλοι καὶ Ἰταλοὶ ἦλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν, οὐκ ὀλίγοι δ' ἐξ αὐτῶν ἐπέτυχον νὰ πλουτήσωσι, καὶ σκεπτόμενοι καθ' ἑαυτούς: ubi bene ibi patria (ὃ ἐστὶ περίπου: ὅπου γῆ πατρὶς), ἔμειναν ἐν αὐτῇ καὶ ἐτρέφοντο, καὶ ἐξακολουθοῦσι μέχρι τῆς σήμερον τρεφόμενοι, ὅπως εἰμποροῦσιν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος εἶναι κοινωνικὸς, πολλοὶ ἐκ τῶν μεταναστῶν τούτων εἶδον τὰς θυγατέρας τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων καὶ συνεζεύχθησαν μετ' αὐτῶν, ἐκ τούτων δὲ τῶν συνοικεσίων ἐγεννήθησαν οἱ καθολικοὶ Περῶται. Ἐπειδὴ δὲ, ὡς εἴρηται, θεωρεῖται chic τὸ νὰ ἦναί τις καθολικὸς, καὶ αὐτὸς ὁ δεδαμασμένος Ἀρμένιος ἀρέσκεται νὰ λέγηται καθολικὸς, χαίρει δὲ δικαιωματικῶς τὸ προνόμιον τοῦτο, ὅταν τυχὸν ἦναι οὐνίτης, ἤτοι ἀνήκει εἰς τὴν ἀρμενικὴν ἐκείνην κοινότητα, ἧς ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ κεφαλὴ ἐστὶν ὁ Πάπας (τὴν τῶν Χασουνιστῶν).

Μεταξὺ των οἱ Περῶται φλυαροῦσιν ἑλληνιστὶ, αἰσχύνονται ὅμως διὰ τὴν μητρικὴν των γλῶσσαν καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἕξις ἐν μέσῃ συνδιαλέξει νὰ πετῶσιν ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν γαλλικὴν, ἅμα ὡς νοήσωσι παρόντα ξένον τινὰ, ὅστις τοῖς φαίνεται ἀλλοδαπός. Κυρίως ὅμως ἐπὶ παρουσίᾳ κυριῶν, εἴτε ξένων εἴτε ἡμεδαπῶν, μὴ ἐξαιρουμένων οὔτε τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐξαδελφῶν αὐτοῦ, ὁ Περώτης συνειθίζει νὰ ὁμιλῇ πάντοτε γαλλιστὶ, ἂν δὲ τυχὸν οὐδεὶς παρῇ ἵνα τὸν ἀκούσῃ, εἶναι ἄξιος ν' ἄρξηται γαλλικοῦ μονολόγου. Ὁ Περώτης Ἕλλην ὁμιλεῖ μετὰ μεγίστης καταφρονήσεως περὶ τῶν Ἀρμενίων, οἱ καθολικοὶ περιφρονητικῶς ὁμιλοῦσι περὶ τῶν Ἑλλήνων—πάντες δὲ λατρεύουσι τοὺς Γάλλους, δηλαδὴ τοὺς Παρισινοὺς, διότι ἐντελῶς ἀγνοοῦσι τί ἐστὶ Γαλλία, καὶ γινώσκουσι μόνον ὅτι οἱ Παρίσιοι εἰσὶ la capitale du chic, ἡ δὲ Μασσαλία ἕδρα τῶν Ναυτικῶν διαπορθμεύσεων, ὧν τὰ πλοῖα ὑπηρετοῦσι τὴν μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀνατολῆς συγκοινωνίαν. Περώτης διατρίψας ἔστω καὶ δύο μόνον ἑβδομάδας ἐν Παρισίοις θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἧττον εὐτυχῶν συμπολιτῶν του ὡς ὑψηλότερόν τι ὄν, καθότι φύσει μεγαλοφυὴς ὤν, ἐντὸς δεκαπενθημερίας εἶδε τὰ πάντα ἐν Παρισίοις καὶ προσῳκειώθη πᾶν τὸ ἀνῆκον εἰς τὸ chic; il cause bien. Ὁ καθολικὸς ὁ εὐτυχήσας νὰ ἔχῃ πατέρα εὔπορόν τινα Γάλλον, ἐκπαιδεύεται κἄποτε ἐν αὐτοῖς τοῖς Παρισίοις· τότε δὲ δεκαπενταετὴς τὴν ἡλικίαν ἐπανακάμπτει ὡς τελειότατος καὶ ἄρτιος ἀνὴρ εἰς Πέρα. Ἐν τῇ πρώτῃ παραφορᾷ τῆς ἐπανόδου χαιρετᾷ συγγενεῖς καὶ οἰκείους εἰς τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν, ἤτοι τὴν ἑλληνικήν· μόλις δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀναμιμνήσκεται ὅτι εἶναι Παρισινὸς καὶ γίνεται προσεκτικώτερος ἐν τῇ χρήσει τῆς ἑλληνικῆς· ἀφ' ἑτέρου καὶ οἱ φίλοι του λαμβάνουσι τὰ δέοντα μέτρα καὶ μόνον εἰς στιγμὰς οἰκειοτάτων συνδιαλέξεων λησμονοῦσιν ἑαυτοὺς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατέρχονται ν' ἀνταλλάξωσιν ἑλληνικάς τινας λέξεις μετὰ τοῦ «Παρισινοῦ». Ὁ ἀλλοδαπὸς ὁ τὸ πρῶτον ἐντυγχάνων Περώταις θαμβοῦταί πως ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτῶν, ἰδίως δὲ ἐκ τῶν ἀνεπιλήπτων λευκῶν χιτώνων, καὶ τῶν καλῶς κεκομμένων ἐνδυμάτων, πρὸς δὲ ἡ ἔκτακτος πολυλογία μεθ' ἧς ὁμιλοῦσι περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας, ἐμποιεῖ οὐ σμικρὰν ἐντύπωσιν. Συχνότατα ὅμως ἐννοεῖς ὅτι ἐντὸς τῶν ἀνεπιλήπτων χιτώνων καὶ τῶν καλῶς κεκομμένων ἐνδυμάτων ἐγκρύπτεται μωρός τις καὶ ἠλίθιος, ἡ δὲ πολυλογία οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ εὐχέρεια γλώσσης, μεθ' ἧς ὁ νοῦς οὐδὲν ἔχει τὸ κοινόν.

Ὅσῳ οἰκειότερος καθίστασαι μετὰ Περωτῶν τόσῳ ἀλγεινοτέραν ἐντύπωσιν σοὶ προξενεῖ ἡ παρ' αὐτῆς ἔλλειψις παντὸς στοιχείου τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, ἔλλειψις ἀποκρυπτομένη ὄπισθεν τοῦ περιφήμου chic. Ἂν ἀπαντήσῃς τυχαίως τὸν Περώτην ἐν συναναστροφῇ τινι, τὸν βλέπεις ὁρμῶντα πρὸς σὲ καὶ σείοντα ὡς στενότερος τῶν φίλων τὴν χεῖρά σου μετὰ τῶν λέξεων· «mon cher, πῶς ἔχετε»; νομίζει δὲ ὅτι εἶναι λίαν chic ν' ἀποτείνῃ τοῖς πᾶσι τὸ «mon

cher» καὶ ἐκείνοις ἔτι οὓς τὸ πρῶτον βλέπει ἐπὶ ζωῆς του. Ἂν ὅμως σὲ συναντήσῃ τὴν ἐπιοῦσαν καθ' ὁδὸν, παρέρχεται παραπλεύρως σου, ὡσανεὶ οὐδέποτε ἐπὶ ζωῆς του σ' ἐγνώρισεν.

Ὁ καθολικὸς Περώτης οὐδὲ γρὺ γινώσκει περὶ τῆς χώρας, εἰς ἣν ἀνήκει, ὡς ἐκ τῆς ἐθνικότητος τοῦ πατρὸς, ἐξαιρουμένων πάντοτε τῶν Παρισίων. Γνωρίζει μόνον τὴν πρεσβείαν τῆς χώρας ταύτης καὶ τὴν ἐν Κωνστ)πόλει «καντσελλαρίαν». Ἡ λέξις ambassade ἀσκεῖ ἐπὶ τοῦ Περώτου δελεαστικὴν μαγείαν, αἰσθάνεται ἑαυτὸν εὐγενέστατον ὁσάκις ὁμιλεῖ περὶ τῆς πρεσβείας, γινώσκει πάντα τὰ ἐν αὐτῇ συμβαίνοντα, ἀφηγεῖται δὲ τῷ τυχόντι πάνθ' ὅσα περὶ αὐτῆς εἰξεύρει, τὸν δὲ ἀκόλουθον τῆς πρεσβείας χαιρετᾷ καθ' ὁδὸν, κἂν μὴ γνωρίζῃ ἔτι προσωπικῶς, καθότι οὕτω προσκτᾶται φήμην στενοῦ φίλου τῶν ὑπαλλήλων τῆς πρεσβείας. Κατ' ἐξαίρεσιν χαιρετᾷ τοὺς γνωστοὺς αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς τοὺς μὴ ὄντας ἀκολούθους πρεσβείας, ὁσάκις τυγχάνῃ ἐφ' ἁμάξης, θεωρῶν ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τοῦ chic τὸ ἐφ' ἁμάξης ὀχεῖσθαι· προσπαθεῖ δὲ νὰ παρατηρηθῇ ὑπὸ πάντων, ὁσάκις ἐπιτρέψῃ ἑαυτῷ τὴν πολυτέλειαν ταύτην. Εἰν' ἀληθὲς ὅτι ἡ εἰς ἑφεσπερίδα πρόσκλησις δὲν ἐκπλήσσει ὑπερβολικῶς τὸν Περώτην, καθότι εἶναι πεπεισμένος ὅτι ἡ μόνη ἁρμόζουσα αὐτῷ συναναστροφὴ εἶναι ἡ μετὰ διπλωματῶν, οὐχ ἧττον κρίνει φρόνιμον νὰ ποιῇ μέγαν πάταγον περὶ τῆς προσκλήσεως ταύτης καὶ πάντα ὃν συναντᾷ καθ' ὁδὸν ἐρωτᾷ· «Θὰ σᾶς ἴδωμεν ἀπόψε εἰς τὴν πρεσβείαν»; Τὸ προξενεῖον ὅμως ἐν ᾧ εἶναι ἐγγεγραμμένος ὁ Περώτης τίθησιν ἐν ὑςάτῃ μοίρᾳ, τότε μόνον ποιούμενος περὶ αὐτοῦ λόγον ὅταν ἔχῃ ἐκκρεμῆ τινα δίκην, τοῦθ' ὅπερ συχνότερον τῷ συμβαίνει ἢ εἰς τὴν πρεσβείαν πρόσκλησις. Πᾶς Περώτης, ὑπερβὰς τὸ 21ον ἔτος, ἔχει πάντοτε μίαν ἢ πλείονας δίκας, εἴτε δι' ἴδιον λογαριασμὸν εἴτε ὡς ἀναμιγνυόμενος εἰς ἄλλων ὑποθέσεις.

Πρὶν ἢ προβῶμεν περαιτέρω εἰς τὰς περὶ τῶν Περωτῶν κρίσεις, ἀνάγκη νὰ μνημονεύσωμεν καὶ ἑτέρου εἴδους, ἤτοι τῶν Περωτῶν Ἄγγλων, οἵτινες εἰ καὶ μὴ καθολικοὶ συγκαταλέγονται ὅμως εἰς τῶν καθολικῶν τὴν κατηγορίαν, ἀποτελοῦσι δὲ ἱκανὸν ἀριθμητικὸν ὄγκον, ὥστε θὰ ἦτο ἄδικον ἂν τοὺς παρηρχόμεθα ἐν σιγῇ. Οἱ Ἄγγλοι, ὡς γνωστὸν, ἔχουσιν ἧττονα πάντων τῶν ἄλλων ἐθνῶν δύναμιν καὶ θέλησιν ὅπως προσοικειῶνται ξένα κλίματα, ἤθη καὶ ἔθιμα· εἴτε ἐν Ἀγγλίᾳ εἴτε ἐν Καναδᾷ βιοῦντες, εἴτε ἐν ταῖς τροπικαῖς ζώναις τῆς Ἰνδίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, αἰσθάνονται πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐφιδρώσεως καὶ τῆς οἰονπνευματοποσίας. Ὑπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου τῆς Ἰνδίας παίζουσι *κρίκετ*, ἀγωνίζονται εἰς ταχυπορίας καὶ λεμβοδρομίας καὶ πίνουσι *βράνδυ* ἀπαραλλάκτως ὡς ἐν τῷ ὁμιχλώδει ὑγρῷ κλίματι τῆς Ἀγγλίας. Ἀλλ' οἱ Περῶται Ἄγγλοι ἀκουσίως αὐτῶν ὑποκύπτουσιν ἐν μέρει εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, ἔνθα βιοῦσιν, τουτέστιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν γλῶσσαν. Ἐπειδὴ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἄγγλου τὸ τέκνον ὀφείλει κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς του ν' ἀπέχῃ τῆς βρανδοποσίας καὶ νὰ ἀρκῆται, ὡς τ' ἄλλα τέκνα τῶν βροτῶν, εἰς τὸ γλυκὺ γάλα, καὶ ἐπειδὴ ἔθος ἐπικρατεῖ ὅπως ἡ *παραμάνα* ἦναι ἐν Πέρα πάντοτε Ἑλληνὶς, ὁ νεαρὸς Περώτης Ἄγγλος ἑκὼν ἄκων ἀναγκάζεται νὰ ἐκμάθῃ τὴν ἑλληνικήν· ἐπίσης ἀδυνατεῖ νὰ βύσῃ τὰ ὑπερήφανα βρετανικὰ ὦτά του εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, καὶ οὕτως ἡλικιούμενος καὶ γινόμενος ἀνεπτυγμένος *τζέντλεμαν* λαλεῖ τρεῖς γλώσσας, πρᾶγμα ἐξευτελιστικὸν σχεδὸν δι' ἕνα Ἄγγλον. Οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι Περῶται Ἄγγλοι, καί περ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ Ἕλληνες ἐκ μητρὸς, ἐννοοῦσι νὰ θεωρῶνται ὡς ἄγνοῦ αἵματος ἀγγλικοῦ. Οἱ ἄνδρες ἀποκαλοῦσιν ἀλλήλους *τζέντλεμαν*, αἱ δὲ γυναῖκες προσπαθοῦσι νὰ φαίνωνται ὅσῳ τὸ δυνατὸν σεμνότυφοι, ἐν τῇ πραγματικότητι ὅμως εἰσὶν ὡς πρὸς τοῦτο πολλῷ ἥσσονες ἢ αἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ἑτεροθαλεῖς ἀδελφαὶ αὐτῶν. Οἱ ἄνδρες διατίθενται εἰς κατάστασιν ἐφιδρώσεως διὰ τοῦ *κρίκετ*, τῶν δρόμων, τῶν λεμβοδρομιῶν, τρέφουσι θηρευτικοὺς κύνας, πίνουσι βράνδυ, ἀναγινώσκουσι τὸν «Χρόνον» καὶ ὁμιλοῦσιν ἀγγλιστὶ, ὅταν γινώσκωσιν ὅτι θεᾶταί τις αὐτοὺς, σκέπτονται ὅμως πάντοτε—ὡς Περῶται. Τὸ αὐτὸ καὶ αἱ γυναῖκες. Καὶ αὐταὶ ἔχουσι πλατεῖς τοὺς πόδας ὡς αἱ γνήσιαι Ἀγγλίδες, τὰς κυριακὰς πορεύονται δὶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ψάλλουσιν ὕμνους κατανυκτικούς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχουσιν ἑλληνικὸν αἷμα ἐν ταῖς φλεψὶν, δὲν ἐπιτυγχάνουσι πάντοτε νὰ ὑποκριθῶσι τὸ τῆς σεμνοτύφου πρόσωπον μετὰ τῆς αὐτῆς ἐγκαρτερήσεως ὡς αἱ καθαροῦ αἵματος Ἀγγλίδες. Τὸ νῆμα τῆς ὑπομονῆς ῥήγνυται ἐνίοτε παρά τινι τοιαύτῃ πρακείᾳ *μὲς* καὶ τότε ἐκφράζει ἑλληνιστὶ τ' ἀπόρρητα τῆς καρδίας της, λίαν φρονίμως ποιοῦσα, διότι ἂν ἔλεγεν αὐτὰ ἀγγλιστὶ θὰ ἐφαίνοντο πολὺ shoking. Ἑνὶ λόγῳ ἄνδρες καὶ γυναῖκες λατρεύουσιν ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς καρδίας αὐτῶν τὸ περωτικὸν chic.

Ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω τῶν δικῶν, ἐξ ὧν εἷν' ἀδύνατον νὰ μὴ ἔσχε μίαν τοὐλάχιστον πᾶς Περώτης. Ἀλλὰ τί ἐπαγγέλλονται οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει ἐν Πέρα; Ἀσχολοῦνται εἰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις καὶ εἰς δίκας, εἰς τὸ δεύτερον δὲ ἀσυγκρίτως περισσότερον ἢ εἰς τὸ πρῶτον. Φυσικῷ τῷ λόγῳ ὑπάρχουσιν ἐν Πέρα μεγάλοι οἶκοι, μετὰ σημαντικῶν κεφαλαίων ἐφωδιασμένοι καὶ εἰς στερεὰ ἔργα ἀσχολούμενοι, κατὰ μέσον ὅρον ὅμως οἱ σημερινοὶ Περῶται ζῶσιν ὅπως δύνανται νὰ κερδίζωσι χρήματα δι' οἱουδήποτε τρόπου. Πρότερον, ὦ τί ὡραῖαι ἐποχαὶ ἦσαν ἐ-

κεῖναι! εὕρισκέ τις ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τὰ χρήματα, ὡς λέγουσι καὶ σήμερον ἔτι οἱ λεβαντῖνοι μετὰ μελαγχολικῶν ἀναμνήσεων. Ὅτε ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις εἶχεν ἔτι πόρους οἱ δὲ ξένοι δὲν εἶχον συρρεύσει μέχρι τοιούτου βαθμοῦ, τότε ἐβίουν οἱ Περῶται ἐν εὐωχίᾳ καὶ χαρᾷ, οἱ δὲ Τοῦρκοι ἦσαν περίφημοι ἄνθρωποι. Ἡ εὐπορία πολλῶν οἰκογενειῶν ἐν Πέρα χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ κριμαϊκοῦ πολέμου, ὁπότε πᾶς Περώτης ἦν στρατιωτικὸς τροφοδότης, καθότι οἱ Περῶται εἰσὶν ἐκ γενετῆς στρατιωτικοὶ τροφοδόται. Ἡ ἐποχὴ τοῦ κριμαϊκοῦ πολέμου ὑπῆρξε φαίνεται τὸ ζενὶθ τῆς εὐτυχίας καὶ σπατάλης· μετὰ τὸν κριμαϊκὸν πόλεμον ἤρξατο ἐν Τουρκίᾳ ὁ αἰὼν τῶν δανείων. Ἐπὶ τούτῳ ὅμως οὐδὲν αἴτιον θλίψεως εἶχον οἱ Περῶται, ὡς ἀποκτήσαντες πολλὰ χρήματα· ἀλλὰ καὶ πρὸς τοκισμὸν τῶν κεφαλαίων —ὑπῆρχον δ' ἔτι κεφάλαια τῷ καιρῷ ἐκείνῳ —τὰ τουρκικὰ χρεώγραφα ἐφαίνοντο τοῖς Περώταις ἥκιστα πενιχρά· ἐπιτόκια τεσσάρων, πέντε ἢ ἓξ τοῖς ἑκατὸν θεωροῦνται ἐνταῦθα γελοῖα. Οἱ Περῶται οὕτω, χάρις τοῖς τουρκικοῖς δανείοις, ἐγένοντο κεφαλαιοῦχοι. Ὡς οἱ Τοῦρκοι καὶ πάντες ἐν γένει οἱ ἀνατολῖται οὕτω καὶ οἱ Περῶται εἰσὶ θερμοὶ θαυμασταὶ τῶν κοσμημάτων καὶ τῶν πολυτίμων λίθων· ὁ ἔχων κοσμήματα θεωρεῖται εὔπορος, ἂν καὶ μὴ γνωρίζων πολλάκις τί πρέπει νὰ πράξῃ τὴν ἐπαύριον, ὅπως ἀγοράσῃ ἄρτον.

Οἱ Περῶται εἰσὶ λίαν εὐκοινώνητοι· ὁ παρ' ἡμῖν ἀπαντῶν ἐνιαχοῦ ἤρεμος, μοναστικὸς βίος τῶν ἀπόρων ἀνθρώπων εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστος ἐνταῦθα. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου αἱ ἑσπεριναὶ συναναστροφαί των λίαν εὐθηνὰ τοῖς στοιχίζουσιν, ἐφ' ᾧ εἰσὶν ὄντως ἀξιέπαινοι. Ἐν Πέρα δειπνοῦσι μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου· μετὰ τὴν τράπεζαν συνέρχονται παρά τινι οἰκογενείᾳ, ἐκεῖ δὲ προσφέρεται πρῶτον μὲν δακτυληθροειδὲς κιάθιον καφὲ τουρκιστὶ ἀφεψημένου, κατόπιν κοχλιάριον σακχαροβράστων ὀπωρῶν καὶ ἓν ποτήριον ὕδατος, ἐπὶ τούτοις δὲ αἰσθάνονται ἄφατον εὐδαιμονίαν, κάθηνται πολλάκις πέραν τοῦ μεσονυκτίου, ὁμιλοῦσι γαλλιστί, ἁμαρτάνουσι κακολογοῦντες τὸν πλησίον, νυμφεύουσι πάντας τοὺς ὡρίμους διὰ γάμον νέους τε καὶ γέροντας, χαρτοπαικτοῦσι καὶ ἐπὶ τέλους καταλήγουσιν εἰς τὰς ἀνιαρὰς ἐκείνας οἰκογενειακὰς παιδιάς, ἃς ἐνασμενίζουσι ν' ἀποκαλῶσι jeux d'esprit. Οἱ ἀγαθοὶ Περῶται θέλουσι ναὶ καὶ καλὰ νὰ ὦσι τόσον πνευματώδεις ὅσον οἱ Παρισινοί, ἵνα δ' ἕκαστος ἔχῃ τὴν δέουσαν εὐκαιρίαν πρὸς ἐπίδειξιν τῆς εὐφυΐας του, παίζουσι καθ' ἑσπέραν ἀδιακόπως τὰ περίφημα jeux d'esprit· εἰς ταῦτα διαπρέπει ἰδίως Ἀνατόλ, ὁ πνευματώδης καὶ ὁμιλητικὸς νέος, ὁ ἐν Παρισίοις ἀνατραφείς. Ὁ Ἀνατὸλ ἔφερεν ἐκ Παρισίων καινουργῆ καὶ πλήρη τὴν εὐφυΐαν του, εἶνε δὲ προθυμότατος καθ' ἑσπέραν ἐκ νέου νὰ ἐκθέτῃ τὸ ἐμπόρευμά του μέχρι τῆς ἐλαχίστης λεπτομερείας.

Τὴν πρωΐαν, μεταξὺ τῆς 8ης καὶ τῆς 9ης ὥρας, ὁ ἄρρην πληθυσμὸς τοῦ Πέρα κατέρχεται εἰς Γαλατᾶν, ὅστις εἶναι ἡ ἀγορά, τὸ ἄστυ τῆς πόλεως· ἐκεῖ εὕρηται τὸ χρηματιστήριον, παλαιά, ὑπαρά, μονώροφος οἰκοδομή, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ λεπτοφυὴς Περώτης εἴωθε, συναναφυρόμενος ἐν μέσῳ ἀνδρῶν ὑπόπτων μορφῶν, νὰ συναλλάσσηται χρεώγραφα· ὁ Περώτης εἶναι ἐκ γενετῆς χαρτοπαίκτης, τὰ τοῦ χρηματιστηρίου παίγνια λοιπὸν εἶναι ἡ προσφιλέστερα αὐτῷ ἐνασχόλησις· οἱ σοβαρώτεροι ἔμποροι τὸ ἑσπέρας μετὰ τὸ κλείσιμον τοῦ χρηματιστηρίου παίζουσι βακκαρὰ μέχρι προκεχωρημένης ὥρας τῆς νυκτός. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐν τοῖς πολυπληθέσι καταστήμασι τοῦ Γαλατᾶ ἀναπτύσσονται ἔσθ' ὅτε σπουδαῖα ἔργα, ἀλλ' οἱ πλείους τῶν ἀνδρῶν τῆς ἀγορᾶς ἀνήκουσιν εἰς τῶν μεσιτῶν τὴν τάξιν, μεσίτης δὲ ἀποκαλεῖται πᾶς ὁ μὴ δυνάμενος ἢ μὴ θέλων νὰ χαρακτηρίσῃ δι' ἄλλου ὀνόματος τὸ ἐπάγγελμα ὅπερ μετέρχεται, ἐκ τῶν κατοίκων δὲ τοῦ Πέρα τὰ τρία τέταρτα σχεδὸν εἰσὶ μεσῖται. Ὅσῳ ὑπερηφάνως καὶ ἂν περιφέρηται εἰς τὰς ὁδοὺς ὁ Περώτης, εἴωθεν ὅμως ἀπὸ τῆς 9 πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς 8 ἑσπερινῆς νὰ ἐπιλαμβάνηται φαιδρῶς οἰασδήτινος ἐργασίας ἐμπεσούσης τυχαίως εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ δὲν ἐρωτᾷ ποσῶς ἂν οἱ στιγμιαῖοι συνεταῖροι αὐτοῦ εἰσὶν ἐπίσης λεπτοφυεῖς ὡς αὐτός, ἢ ἂν ἔχωσιν ἐλευθέραν εἰς τὰς πρεσβείας εἴσοδον. Οὕτω λοιπὸν πολλάκις βλέπεις ἐν Γαλατᾷ τοὺς εὐγενεστέρους τῶν Περωτῶν, ὧν οἱ ἀνεπίληπτοι λαιμοδέται καὶ αἱ χειρίδες ἐνεποίησαν αἴσθησιν ἐν Πέρα καὶ Σμύρνῃ, συγχρωτιζομένους ἀδελφικῶς μετ' ἀνθρώπων, εἰς τὴν θέαν τῶν ὁποίων ἀκουσίως προφυλάττεις τὰ θυλάκιά σου. Ὁ εὐφυὴς Περώτης κινεῖται μετὰ τῆς αὐτῆς ἀσφαλείας ἔν τε ταῖς αἰθούσαις τοῦ Πέρα καὶ ἐν τῇ σκοροδοφόρῳ ἀτμοσφαίρᾳ τοῦ Γαλατᾶ· ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας αὐτοῦ ὁ Περώτης φιλεῖ τὰ σκόροδα, φιλεῖ ὅμως αὐτὰ πλατωνικῶς, διότι τὸ chic τῷ ἀπαγορεύει τὴν γεῦσίν των.

«Φρονεῖς ὅτι ἀπατᾷς καὶ ὅμως ἐξαπατᾶσαι». Ἂν οἱ Περῶται ἦσαν φίλοι τῶν ῥητῶν, τοῦτο τὸ ἀπόφθεγμα ὤφειλον μεγάλοις χαρακτῆρσι νὰ ἐπιγράψωσιν ἐπὶ τῶν καταστημάτων αὐτῶν· ἀλλ' οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ ὁ φαῦλος καὶ ἀπαταιὼν δύναται οὕτως εὐκόλως νὰ ἐπιτύχῃ ὅσον ἐν Τουρκίᾳ[1]. Ἡ δικαιοσύνη, οὖσα ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Τούρκων, ἀπονέμεται ὡς πάντα τὰ τουρκικά·

1. Σ. Μ. Ὁ κ. ἀνταποκριτής, ὅστις μετὰ τοσαύτης ὑπερβολικῆς πικρίας σαρκάζει ἐλαττώματα, ἅπερ σημειωτέον οὔτε γενικὰ παρ' ἅπασι τοῖς Περώταις εἶναι οὔτε ἀποκλειστικῶς μόνον ἐν Κων)πόλει ἀπαντῶνται, οὐδένα λόγον ποιεῖται περὶ τῶν τυχοδιωκτῶν Εὐρωπαίων, οἵτινες εἰσὶ σημαντικὸν στοιχεῖον τῆς κοινωνίας τοῦ Πέρα.

πλησίον τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν ὑφίστανται τὰ ξένα προξενεῖα, ἔχοντα ἴδιον τρόπον διαδικασίας, τοῦθ' ὅπερ εἶναι βεβαίως ἐξαίσιον κατὰ πολλὰς ἐπόψεις, καθίστησιν ὅμως περιπλοκώτατον τὸν ὅλον διοργανισμόν. Ἂν τὰ προξενεῖα ἐμερίμνων μόνον περὶ τῶν ἀληθινῶν ὑπηκόων αὐτῶν, θὰ εἶχε καλῶς, δυστυχῶς ὅμως ἔθος ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς ξένοις προξενείοις ἐν Τουρκίᾳ νὰ λαμβάνωσιν ὑπό τινας ὅρους λεβαντίνους ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῶν, ἀμβλυωποῦντες πολλάκις περὶ τὴν ἔρευναν τῶν αἰτήσεων αὐτῶν.

Πᾶς προστατευόμενος (οὕτω δὲ ἀποκαλοῦνται οἱ ὑπὸ τὴν ξένην προστασίαν λεβαντῖνοι) εἴν' ἐλεύθερος νὰ παραιτηθῇ ὁπόταν θέλῃ τῆς ὑπηκοότητος, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ διατελῇ ἐν καταστάσει ὑποδίκου. Ὡς ἐκ τούτου ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἐν Κων)λει, ἀλλάσσοντες συχνότερον ὑπηκοότητα ἢ ὑποκάμισον. Ἅμα ὡς ἄνθρωπός τις τῆς ἀγορᾶς φενακίσῃ τὸν πλησίον αὐτοῦ, κερδίζων οὐκ ὀλίγα χρήματα, καὶ φοβῆται δικαστικὴν ἐκ τούτου καταδίωξιν, σπεύδει ἀμέσως, πρὶν ἢ ἄρξηται αὕτη, νὰ διαγραφῇ ἀπὸ τοῦ καταλόγου τοῦ προξενείου του, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ διατελεῖ τότε ὑπὸ τὴν τουρκικὴν προστασίαν. Ἀλλ' ἂν καὶ αὕτη τῷ καταστῇ φορτική, ζητεῖ ἀμέσως ἄλλο ἄσυλον, οὕτω δὲ κερδίζει καιρόν. Ὁ ζημιωθεὶς συνάδελφός του καταδιώκει αὐτὸν εἰς πάντα τὰ τουρκικὰ δικαστήρια καὶ τὰ ξένα προξενεῖα, ἕως ὅτου ἡ ὑπόθεσις καταντήσῃ τόσον πολυδάπανος, ὥστε προτιμᾷ μᾶλλον νὰ ἐπιδιώκῃ τὸ ἐμπόριόν του ἢ νὰ καταδιώκῃ τὸν ἀντίδικον. Οὐχ ἧττον παρατηρῶ ὅτι οἱ ἄπιστοι οὗτοι προστατευόμενοι δὲν γίνονται εὐκόλως δεκτοὶ παρ' ἅπασι τοῖς προξενείοις.

Ἡ μανία τῆς ἱδρύσεως τραπεζῶν καὶ ἑταιριῶν ὑφίσταται πάντοτε ἐν Κων)λει, μεθ' ὅλην τὴν θλιβερὰν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας· ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι τοὐλάχιστον ἡ μανία αὕτη παρήγαγε καὶ καλοὺς καρπούς· σιδηρόδρομοι κατεσκευάσθησαν, ἐργοστάσια ὠκοδομήθησαν καὶ τράπεζαι ἱδρύθησαν. Ἐν Τουρκίᾳ ὅμως τὸ τέρμα τῶν «ἱδρύσεων» εἶναι ἓν φύλλον χάρτου, καλούμενον φιρμάνιον τῆς ἐκχωρήσεως· παρόμοιον φύλλον πολλάκις ἐστοίχισε χιλιάδας λιρῶν ἕως ὅτου τουρκικοῖς γράμμασι διαπεποικιλμένον ἐπιδοθῇ τῷ ἐργολάβῳ. Ἄδικον ἤθελεν εἶναι τὸ κατακρῖναι ἀνεξαιρέτως πάντας τοὺς εἰς Τουρκίαν ἐρχομένους μετὰ ἐργολαβικῶν προθέσεων, καθότι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες, ὑπὸ χρηστῶν διαθέσεων ἐμφορούμενοι, προσπαθοῦσι νὰ λάβωσι φιρμάνιον ἐκχωρήσεως, ἐν τούτῳ δὲ πολλάκις καίουσι τοὺς δακτύλους. Ὁ καλούμενος ἐργολάβος, ἤτοι ἐκεῖνος εἰς τ' ὄνομα τοῦ ὁποίου ἐκδίδοται τὸ φιρμάνιον, συνήθως οὐδὲν ἀπόλλυσιν, ἐκ τοῦ ἁπλουστάτου λόγου ὅτι οὐδὲν ἔχει ν' ἀπολέσῃ, ἐκτὸς ἴσως τοῦ χρόνου, ὅστις πάλιν ἐν Ἀνατολῇ δὲν εἶναι τόσον πολύτιμος. Ὁ ἐργολάβος εἶναι κυρίως μόνον ὁ προπαρασκευάζων τὸ ἔργον· αὐτὸς ἐφευρίσκει τὴν ὑπόθεσιν, κατόπιν δὲ ἐπὶ ὁλοκλήρους μῆνας πίνει καθ' ἑκάστην καφὲ ἐν πᾶσι τοῖς ὑπουργείοις καὶ καπνίζει σιγάρα, ἐνίοτε δὲ λαμβάνει συνέντευξιν καὶ μετὰ τοῦ Μ. βεζίρου, διεγείρει τὸ ὑπὲρ τοῦ σχεδίου ἐνδιαφέρον τῶν τραπεζιτῶν, συνεργάζεται μετὰ πραγματογνωμόνων καὶ κατασκοπεύει τοὺς συναγωνιστάς. Οἱ πασσάδες ἐν τοῖς ὑπουργείοις εὑρίσκουσιν εἰς τὸ ἔπακρον ἐπαχθεῖς τὰς συνδιαλέξεις τοῦ ἐργολάβου, ἐν τούτοις μεθ' ὑπομονῆς ἀκροῶνται αὐτοῦ, διότι γινώσκουσιν ὅτι θὰ συμμετάσχωσι καὶ αὐτοὶ τοῦ κέρδους, εἴτε εὐδοκιμήσαντος τοῦ ἔργου εἴτε μή. Οὕτως ὁ ἐν λόγῳ ἐργολάβος διάγει βίον καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τοῦ περωτικοῦ chic· εἶναι πανταχοῦ παρὼν καὶ γνωρίζει πάντας· ἂν δὲ ἀκούσῃς αὐτὸν ἀγορεύοντα περὶ τῆς ἐπιχειρήσεώς του, εἴν' ἀδύνατον νὰ μὴ αἰσθανθῇς ἔκπληξιν· τὰς τουρκικὰς λίρας μνημονεύει κατὰ ἑκατοστύας χιλιάδων, καὶ ἀρέσκεται νὰ ποιῆται λόγον περὶ τοῦ «συνδικάτου» αὐτοῦ, προφέρων τὰ ὀνόματα τῶν μεγαλειτέρων τραπεζιτῶν τῆς Εὐρώπης μετὰ τρομερᾶς ψυχραιμίας. Τὸ συνδικάτον ὅμως, ὅπερ παριστᾷ ὁ τοῦ φιρμανίου κυνηγὸς ὅτι ἔχει ὄπισθέν του, ὁλονὲν φαίνεται ἀπομακρυνόμενον ἐφ' ὅσον προσεγγίζει ἡ ὥρα τῆς πραγματικῆς ἐργασίας. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἔτι τὸ συνδικάτον διαλυθῇ εἰς νεφέλας, εἰσέρχεται ὁ δικηγόρος ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καθότι μόλις ἐκδοθέντος τοῦ φιρμανίου πολλαπλασιάζονται αἱ δίκαι, καὶ ἐπὶ τέλους ὁ δικηγόρος εἶναι ὁ μόνος, ὅστις ἀποκτᾷ νόμιμον κρέδος ἐκ τῆς ὑποθέσεως, εἰ καὶ οἱ δικηγόροι ἐν Ἀνατολῇ, ἔνθα ὁ πονηρότατος κερδίζει πάντοτε, κατορθοῦσι ν' ἀντλήσωσι κέρδη δυνάμενα νὰ ὀνομασθῶσιν ἔννομα μόνον ἐνταῦθα. Αἱ χιλιάδες λιρῶν, ἃς ἐστοίχισε τὸ φιρμάνιον, ἐν μέρει μὲν ἀπορροφῶνται ὑπὸ τοῦ ἐργολάβου διὰ τοὺς καταβληθέντας κόπους καὶ τὴν ἀναπόφευκτον πολυτέλειαν, ἐν μέρει δὲ ἐξαφανίζονται ἐντὸς τῶν εὐρυχώρων θυλακίων τῶν πασσάδων, καὶ τὸ ὑπόλοιπον καταβροχθίζει ὁ τοῦ δικηγόρου λογαριασμός. Τίς δὲ ζημιοῦται ἐκ τούτου; Συνδικάτον ὑπάρχει, ὡς εἴρηται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνον ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ ἐργολάβου· τὰ κατασπαταληθέντα δὲ πρὸς ἔκδοσιν τοῦ φιρμανίου κεφάλαια ἀπορρέουσιν συνήθως ἐξ ἑνὸς ἢ πλειόνων ἀνδρῶν, εἴτ' ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, εἴτ' ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἐξ ὧν ὁ εἷς πολλάκις οὔτε κἂν γινώσκει τοῦ ἄλλου τὴν ὕπαρξιν.

Αἱ πλεῖσται τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων ἐν Τουρκίᾳ διαλύονται ἐπὶ τέλους εἰς ἀτελευτήτους δίκας· ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν παλαίουσιν ἔτι διὰ τὰ τελευταῖα λείψανα τοῦ σπαταληθέντος κεφαλαίου, ὅταν δὲ οὐδὲν πλέον ἀπομείνῃ, τότε ἐφευρίσκουσι νέαν ἐπιχείρησιν. Ἡ Τουρκία ἐνέχει πολλὰ μεταλλεῖα, ὧν τὰ πλεῖστα ἐγέ-

νοντο μέχρι τοῦδε ἀντικείμενον ἐπιχειρήσεων, περὶ τοῦ πλούτου ὅμως αὐτῶν ὑφίστανται διάφοροι δοξασίαι. Ἓν τῶν κυριωτέρων κωλυμάτων πρὸς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων εἶναι ἡ ἔλλειψις ὁδῶν καὶ μέσων μετακομίσεως, πρὶν δ'ἢ ἐπιληφθῶσι τῆς ἐκμεταλλεύσεως ταύτης ὤφειλον νὰ κατασκευάσωσι καλὰς ὁδούς· περὶ τούτου ὅμως ὀλίγον ἐμερίμνων οἱ τῶν φιρμανίων κυνηγοὶ καὶ δὲν ἐπεδίωκον ἄλλο τι εἰμὴ μόνον σιδηροδρόμους. Ἡ Τουρκία κατ' αὐτοὺς εἶναι εὐρεῖα χώρα, ἐν ᾗ δύνανται πολλοὶ σιδηρόδρομοι νὰ χωρέσωσιν· ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν οἱ σιδηρόδρομοι εἰσὶ μετὰ τὰ μεταλλεῖα τὸ δεύτερον ἀντικείμενον τῶν φιρμανοθηρῶν. Ἀλλ', ὦ κάμηλε, σὺ πλοῖον τῆς ἐρήμου, μὴ δειλιάσῃς, μηδὲ φοβηθῇς· ποθοῦσι μὲν νὰ σ' ἐξώσωσιν ἐκ τοῦ τόπου σου δι' ἀτμοκινήτων ἁμαξίων, ἀλλ' εἰς χεῖρας ἔχουσι χαρτία μόνον καὶ οὐδὲν περιπλέον.

Σύμβουλος τῆς

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ . . . ΚΩΦΑΛΑΛΟΣ

Πρό τινων ἡμερῶν ἐτελεύτησεν ἐν Πετρουπόλει ἐν βαθεῖ γήρατι ὁ Ἀλέξανδρος Μαῖλλερ, σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας . . . . κωφάλαλος. Οὗτος, υἱὸς ὢν Ῥώσσου ὑποστρατήγου, διέμενε παῖς ἔτι μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ μιᾶς ἀδελφῆς, κωφαλάλων ἐπίσης, παρά τινι θείᾳ του, παιδαγωγῷ τῶν μεγάλων δουκῶν Μιχαὴλ καὶ Νικολάου, τοῦ κατόπιν αὐτοκράτορος. Ἐλθοῦσα ποτὲ ἡ αὐτοκράτειρα Μαρία Φεοδωρόβνα εἰς Παυλόσκ, ἔνθα ἐποιοῦντο τὰς θερινὰς αὐτῶν διατριβάς, τοσοῦτον συνεκινήθη ἰδοῦσα τοὺς μικροὺς κωφαλάλους, ὥστε ἀμέσως ἀπεφάσισε νὰ ἱδρύσῃ ἐκπαιδευτήριον κωφαλάλων. Ἐπὶ τούτῳ δὲ μετεκαλέσατο εἰδήμονα μοναχὸν ἐκ Πολωνίας, καὶ τῷ 1806 συνέστη τοιοῦτον ἐκπαιδευτήριον ἐν τῷ φρουρίῳ Παύλου, πρῶτοι δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐχρημάτισαν οἱ τρεῖς Μαῖλλερ. Τῷ 1810 μετηνέχθη τὸ ἐκπαιδευτήριον εἰς Πετρούπολιν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐποιήσατο μεγάλας προόδους, καὶ ἐντὸς μικροῦ ἠπίστατο ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, κατώρθωσε μάλιστα καὶ νὰ διαρθροῖ λέξεις τινάς. Ἐν ἔτει 1812 κατέλιπε τὸ ἐκπαιδευτήριον, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ὅμως ἀνδρὸς εἰδικοῦ ἐτελειοποιήθη ἔτι μᾶλλον, καὶ ἐζήτησε νὰ καταταχθῇ εἰς τὸ σύνταγμα τῶν οὐλάνων σωματοφυλάκων, ὅπερ δὲν τῷ ἐπετράπη. Τῇ προστασίᾳ ὅμως τῆς αὐτοκρατείρας ἔλαβε δημοσίαν θέσιν, διορισθεὶς ὑπάλληλος ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ γραφείῳ τοῦ αὐτοκράτορος, ὁπόθεν λόγῳ ἀσθενείας ἀπεχώρησε μόλις τῷ 1856, ἀδροτάτην λαβὼν σύνταξιν καὶ ἄλλας γενναίας ἀμοιβάς. Ἔγραψε δὲ πρό τινων ἐτῶν καὶ φυλλάδιον «περὶ τῆς συστάσεως τοῦ παιδευτηρίου τῶν κωφαλάλων».

Κυρία Ε**

Γνῶμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιοῦ.]

308.

Ἡ μετριοφροσύνη τάσσεται μετὰ τῶν ἀρετῶν, πρὸς καταστολὴν τῆς φιλοδοξίας τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, καὶ πρὸς παρηγορίαν τῶν μικρῶν ἀνθρώπων, ὧν καὶ ἡ ἀξία μηδαμινή, καὶ ἡ τύχη δύσνους.

309.

Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι κατὰ πεπρωμένην μοῖραν ἀνόητοι, οἵτινες οὐχὶ μόνον αὐτοβούλως εἰς ἀνοησίας περιπίπτουσιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς τύχης ἐξαναγκάζονται εἰς τὸ ἀνοηταίνειν.

310.

Συμβαίνουσιν ἐνίοτε ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ συμπτώματά τινα, ἐξ ὧν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐξέρχεται σῶος, εἰμὴ παραφρονῶν κατά τι.

311.

Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, ὧν τὸ γελοιῶδες οὐδέποτε κατέστη καταφανές, διότι οὐδεὶς ποτε μετ' ἐπιμελείας αὐτὸ ἀνεζήτησε.

312.

Τῶν συνεντεύξεων ἐραστοῦ καὶ ἐρωμένης οὐδέποτε ἅπτεται ἡ ἀηδία, διότι διαρκῶς περὶ ἑαυτῶν λαλοῦσι.

313.

Διατί, ἐν ᾧ ἀρκοῦσαν ἔχομεν μνήμην πρὸς ἀνάμνησιν καὶ τῶν ἐλαχίστων συμβάντων τοῦ ἡμετέρου βίου, οὐδόλως ἐνθυμούμεθα ποσάκις διηγήθημεν αὐτὰ εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον;

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Στοιχεῖα μητρικῆς ζωολογίας.

Μήτηρ. Διατί ὁ πανάγαθος Θεὸς ἔδωκε τὴν ὁμιλίαν εἰς τὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὄχι καὶ εἰς τὰ γατάκια καὶ τὰ σκυλάκια;

Παιδίον. (Μετά τινων στιγμῶν σκέψιν). Ὁ πανάγαθος Θεὸς ἔδωκε τὴν ὁμιλίαν εἰς τὰ παιδάκια διὰ νὰ εἰμποροῦν νὰ φωνάζουν ὅταν τὰ λούζουν.

***

Ὁ λόρδος Χ . . . ἔχων γυναῖκα ἐρασμιωτάτην, μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς ἦλθεν εἰς δεύτερον γάμον νυμφευθεὶς γυναῖκα λίαν κακότροπον.

Φίλος τις ἐλθὼν εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ τὸν ἐρώτησε·

— Καὶ ποῦ εἶνε ἡ σύζυγός σας;

— Ἡ σύζυγός μου εἶνε εἰς τοὺς οὐρανούς . . . ἡ κυρία Χ . . . εἶνε εἰς τὴν αἴθουσαν.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἐνίοτε ὁ ἔχων πνεῦμα ἀνοήτως φέρεται, οὐδέποτε ὅμως ἀνοηταίνει ὁ ἔχων κρίσιν.

*** Ὁ φθόνος εἶνε ἕλκος τῆς ψυχῆς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ γαλλικὸς τύπος διοργανίζει μεγάλην ἑορτὴν ὑπὲρ τῶν πολυαρίθμων θυμάτων τῶν πλημμυρῶν, αἵτινες πρὸ μικροῦ συνέβησαν ἐν Ἱσπανίᾳ, φοβερὰς ἐπενεγκοῦσαι καταστροφὰς εἰς τοὺς κατοίκους.

Ἓν τῶν κυριωτέρων ἔργων τῆς ἑορτῆς ταύτης ἔσται ἡ δημοσίευσις ἑνὸς μόνου ἀριθμοῦ εἰκονογραφημένης ἐφημερίδος περιέχοντος ὕλην, ὁμοίαν τῆς ὁποίας δὲν ἐδημοσιεύθη μέχρι τοῦδε. Τὰ ἐν αὐτῇ ἄρθρα ἔσονται τῶν ἐνδοξοτέρων ἀνδρῶν ἐν τῇ φιλολογίᾳ, τῇ πολιτικῇ, τῇ ἱστορίᾳ, ταῖς ἐπιστήμαις καὶ ταῖς τέχναις. Οἱ διασημότεροι καλλιτέχναι παρέχουσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν διὰ τὰς εἰκόνας καὶ τὰ σχεδιογραφήματα, καὶ ἤρξαντο ἤδη τοῦ ἔργου. Ἡγεμόνες, πρίγκηπες, οἱ γνωστότεροι ἄνδρες καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον πέμπουσι τὰ αὐτόγραφα αὐτῶν, ἅτινα σχηματίσουσι τὴν πλουσιωτέραν καὶ λαμπροτέραν συλλογήν, ἥτις ἔσται ὡς ἐνθύμιον τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ἡμῶν.

Ἡ ἔκδοσις τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου φύλλου τῆς εἰκονογραφημένης ταύτης ἐφημερίδος ἀνετέθη εἰς τοὺς κυρίους Plon et Cie τῶν Παρισίων, πωληθήσεται δὲ τοῦτο ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ὑπὲρ τοῦ φιλανθρωπικοῦ σκοποῦ τῆς ἀνακουφίσεως τῶν ἐκ τῶν πλημμυρῶν παθόντων.

Ὁ διευθυντὴς τῶν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ταχυδρομείων ἐδημοσίευσε κατ'αὐτὰς ἐγκύκλιον, δι' ἧς ὑπενθυμίζει εἰς τὸ κοινὸν ὅτι αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν ἐπιστολῶν πρέπει νὰ περιέχωσι καὶ τὸ ὄνομα τῆς Πολιτείας, ἧς μέρος ἀποτελεῖ ἡ πόλις εἰς ἣν ἀποστέλλεται ἡ ἐπιστολή. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς δυσκολίας εἰς εὕρεσιν τῆς σημειουμένης πόλεως ἡ ἐγκύκλιος σημειοῖ ὅτι ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ὑπάρχουσιν 20 πόλεις ὀνομαζόμεναι Οὐϊλιαμσβοῦργον, 18 Βρουκλάην, 5 Βαλτιμόρη, 10 Βαγκόρ, 11 Βούφαλον, 12 Βοστόνη, 17 Βούρλιγκτον, 9 Χικάγο, 8 Κιγκινάτοι, 10 Κλεβελάνδη, 19 Κολούμβας, 25 Δάητον, 5 Δετρουᾶ, 15 Λουϊβίλλη, 8 Ἄλφα, 8 Ὠμέγα καὶ 159 Οὐασιγκτών. Προσέτι δὲ τὰ ὀνόματα 600 πόλεων ἄρχονται ἀπὸ τῆς λέξεως *Οὐέστ*, καὶ 625 ἀπὸ τῆς λέξεως *Νέα*.

Ὁ διευθυντὴς τῆς ἑταιρίας τῶν τηλεφώνων ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπως ἀποδείξῃ τὴν πρακτικὴν χρησιμότητα τῆς νέας ἐφευρέσεως, γράφει εἰς τὸν «Χρόνον» τὰ ἑξῆς· «Διὰ σειρᾶς συρμάτων συνδεομένων μετὰ τοῦ κεντρικοῦ γραφείου τῆς ἑταιρίας δύναταί τις νὰ συνδιαλέγηται ἐξ ἀποστάσεως 15 μιλίων ὡς ἀπὸ δωματίου εἰς δωμάτιον. Κύριός τις, οὗ ἡ οἰκία ἐτέθη εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ γραφείου τῆς ἑταιρίας, ἀπῆλθε μίαν ἡμέραν ἐπὶ θήραν· ὅτε δ' ἐπανῆλθε τὸ ἑσπέρας, ἀνεγνώσθησαν αὐτῷ διὰ τοῦ τηλεφώνου σπουδαῖαι ἐπιστολαί, εἰς ἃς ἀπήντησεν ἐπ' ἴσης διὰ τοῦ τηλεφώνου. Ἐπειδὴ ἦτον ἀναγκαία συνδιάλεξις μετὰ τοῦ δικηγόρου του, ἐτέθη εἰς συνάφειαν μετ' αὐτοῦ διὰ τοῦ ἡμετέρου γραφείου. Λαβὼν ἐκ Νεοβοράκου σπουδαῖον τηλεγράφημα, ὑπηγόρευσεν εἰς τὸ ἡμέτερον γραφεῖον τὴν ἀπάντησιν, ἥτις περιῆλθεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τρεῖς ὥρας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πρώτου τηλεγραφήματος ἐξ Ἀμερικῆς. Ἐνὶ λόγῳ, ὁ μνησθεὶς κύριος ἐργασίαν, ἥτις ἄλλοτε θὰ ἐβίαζεν αὐτὸν νὰ περιφέρηται ἡμίσειαν ὅλην ἡμέραν ἐν τῇ πόλει, διεξήγαγεν ἐν διαστήματι μιᾶς ὥρας καὶ καθήμενος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ του».

Τὸν μακροβιώτατον τῶν ἀνθρώπων ἀνεκάλυψε πρὸ μικροῦ ὁ Λουδοβῖκος Φιγιὲ εἰς τὴν δημοκρατίαν τοῦ Ἁγίου Σαλβατώρ. Τὸ θαῦμα τοῦτο, ὅπερ ὑπερέβη τὸ 160 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὀνομάζεται Μιχαὴλ Σόχης. Ζῇ μετ' ἄκρας τάξεως, καὶ ἀποδίδει τὸ ἔκτακτον γῆρᾶς του εἰς τὴν ἐγκράτειαν. «Τρώγω ἅπαξ μόνον τῆς ἡμέρας, ἔλεγεν ἐσχάτως πρὸς ἰατρόν, ὅστις τὸν ἐπεσκέφθη ἐκ περιεργείας· ἀλλὰ μόνον θρεπτικὰς οὐσίας. Τὸ γεῦμά μου διαρκεῖ ἡμίσειαν ὥραν. Τὴν 1 καὶ τὴν 15 ἑκάστου μηνὸς μένω νῆστις, καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην πίνω ὅσον δύναμαι πλειότερον ὕδωρ. Τοῦτο εἶναι τὸ μυστήριόν μου».

Οἱ εὔποροι Σῖναι νυμφεύουσι τοὺς μὲν υἱούς των ἅμα συμπληρώσαντας τὸ δέκατον ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας των, τὰς δὲ θυγατέρας των ἅμα εἰσελθούσας εἰς τὸ τοισκαιδέκατον. Οἱ πτωχότεροι νυμφεύονται ὁπόταν κατορθώσωσι νὰ συλλέξωσι τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα διὰ τὴν ἀγορὰν τῆς νύμφης καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ γάμου. Πολλάκις ὁ πένης πατὴρ λαμβάνων ἐκ τοῦ ὀρφανοτροφείου τὸ πρῶτον τυχὸν κοράσιον, παραδίδει αὐτὸ τῇ ἰδίᾳ συζύγῳ ἵνα τὸ ἀναθρέψῃ, καὶ τὸ προορίζει ὡς μελλόνυμφον τοῦ υἱοῦ του. Οὕτω καταφαίνεται ἡ φειδὼ καὶ ἡ πρόνοια ἐφ' ᾗ συνήθως διαπρέπουσιν οἱ Σῖναι, διότι πρῶτον μὲν ἐξοικονομοῦνται τὰ χρήματα ἀνθ' ὧν ἔμελλε ν' ἀγορασθῇ ἡ νύμφη, εἶτα δὲ ἀνατρέφεται ἡ κόρη ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ συμμορφοῦται ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων πρὸς τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς οἰκογενείας· τελευταῖον, ἐὰν ἀποδειχθῇ αὕτη δύσκολος, δύστροπος καὶ ἀπειθὴς ἀποπέμπεται παραχρῆμα τῆς οἰκίας ἄνευ τοῦ θορύβου καὶ τῶν σκανδάλων, ἅτινα συμβαίνουσιν ὁσάκις ἔγγαμος ἤδη ἡ γυνὴ ἀποπέμπεται εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν της.

Κατὰ τὰς πληροφορίας τῆς στατιστικῆς ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς γῆς ἀνέρχεται εἰς 1 δισεκατομμύριον καὶ 427 ἑκατομμύρια, οὕτωσὶ διανενεμημένα ἐπὶ τῶν πέντε ἠπείρων· τὴν μὲν Εὐρώπην κατοικοῦσι 309 ἑκατομμύρια, τὴν Ἀσίαν 824, τὴν Ἀφρικὴν 199, τὴν Ὠκεανίαν 4,500,000 καὶ 85 ἑκατομμύρια κατοικοῦσι τὴν Ἀμερικήν.

Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν κατοίκων τούτων πόσοι ἀποθνήσκουσι κατ'ἔτος; Ἰδοὺ ἐρώτησις, ἣν

ὀλίγοι ἴσως ἔκαμαν πρὸς ἑαυτούς. Βεβαίως ὁ κατ'ἀκρίβειαν προσδιορισμὸς τοῦ πράγματος εἶνε ἔργον οὐχὶ τοσοῦτον εὔκολον· διὰ τοῦτο περιοριζόμεθα λαμβάνοντες ὡς μέτρον συγκρίσεως τῆς θνησιμότητος καθ'ὅλην τὴν γῆν τὸν μέσον ἀριθμὸν τῶν ἐν Γαλλίᾳ κατ' ἔτος ἀποθνησκόντων.

Κατὰ τὰς στατιστικὰς πληροφορίας ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἀνέρχεται εἰς 1 περίπου ἑκατομμύριον κατ' ἔτος, ἤτοι 2,800 ὡς ἔγγιστα καθ' ἑκάστην. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ἡ θνησιμότης εἶνε σχετικῶς ἐλάττων ἢ ἐν ἄλλαις χώραις, ἐν αἷς ὡς ἐκ τῶν συχνῶν ἐπιδημιῶν ἡ θνησιμότης εἶνε κατὰ τὸ τρίτον μεγαλειτέρα ἢ ἐν Γαλλίᾳ.

Μολαταῦτα, ἔτι καὶ ἂν ὡς μέτρον εἰς προσδιορισμὸν τῆς θνησιμότητος καθ' ὅλην τὴν γῆν λάβωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Γαλλίᾳ θνησκόντων, εὑρίσκομεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν θνησκόντων κατ' ἔτος εἰς ὅλην τὴν γῆν ἀνέρχεται εἰς 35, 693,350, ἤτοι καθ'ἑκάστην 97,790 ἀνθρώπων.

Ἐν τούτοις παρὰ πᾶσαν τὴν ἀθρόαν ταύτην ἀποδημίαν τῶν κατοικούντων τὸν πλανήτην ἡμῶν, οὐδεὶς φόβος ἐρημώσεως δι' αὐτὸν ὑπάρχει, ἀφοῦ τὸ ἐκ τῶν ἀποδημιῶν τούτων κενὸν ἀναπληροῦται διὰ νέων γεννήσεων, αἵτινες ἀκριβῶς ὑπολογίζονται εἰς 70 ἀνὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας, ἤτοι 104,800 καθ' ἑκάστην.

Εἷς Ἀναγνώστης.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ θερμότης τῶν ποδῶν ἐν ὥρᾳ χειμῶνος εἶνε πάντοτε σημεῖον εὐεξίας καὶ ὑγιείας τοῦ σώματος. Τοὐναντίον πόδες ψυχροὶ δύνανται νὰ δώσωσιν ἀφορμὴν εἰς γένεσιν ἀσθενειῶν, οὐκ ὀλίγοι δ' εἰσὶν οἱ ἀναγράψαντες εἰς ἀξίωμα τὴν γνώμην τοῦ διασήμου ἰατροῦ Boerhaave· «Μὲ κεφαλὴν ψυχρὰν καὶ τοὺς πόδας θερμοὺς δύνασθε νὰ περιπαίζητε ἀφόβως τοὺς συναδέλφους μου».

Λεπτομερέστερον ἐξετάζει τὸ ζήτημα χάριν τῶν πολλῶν ὁ ἰατρὸς Félix Brémont ἐν τοῖς ἑπομένοις.

Διὰ τὰ ἰσχυρὰ σώματα, τὰ καλῶς τρεφόμενα καὶ ἐνδυόμενα, λέγει ὁ ἰατρὸς οὗτος, τὸ μέτριον ψῦχος δὲν εἶνε πρᾶγμα βλαβερόν. Ἐὰν ἐξ ἑνὸς ἐλαττόνει τὴν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος γινομένην διαπνοὴν, ἐξ ἄλλου ὀξύνει τὴν ὄρεξιν, ἐξαφανίζει τὴν σφοδρὰν δίψαν, ἐπιταχύνει τὴν πέψιν καὶ συντελεῖ εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς ἐκκενώσεως τῶν ἐν τῷ σώματι περιττῶν ὑλῶν. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ψυχρᾶς θερμοκρασίας ἡ ἐν καιρῷ τοῦ καύσωνος ἠρεμοῦσα θρέψις ἐξεγείρεται εἰς ἰσχυρὰν ἐνέργειαν· τὸ αἷμα γίνεται ἀφθονώτερον, ἡ ἀντίληψις τοῦ πνεύματος ἐναργεστέρα καὶ βαθυτέρα ἡ σκέψις· ἐν γένει ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἑαυτὸν κατά τε τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ἐν πλήρει εὐεξίᾳ. Δι' αὐτὰ αὐτοῦ τὰ πλεονεκτήματα ὁ χειμὼν δικαιοῦται βεβαίως νὰ ἀρέσκῃ εἰς τοὺς εὐτυχεῖς τῆς γῆς.

Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς πρὸς τὰ ἀσθενῆ σώματα, τὰ κακῶς τρεφόμενα καὶ ἀνεπαρκῶς ἐνδυόμενα. Διὰ τούτους, τοὺς ἀποκλήρους τῆς βασιλίσσης Τύχης, ὁ χειμὼν δὲν ἔχει τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, ἀλλ' εἶνε σκληρὰ δοκιμασία, ἣν μετὰ βασάνων πολλῶν ὀφείλουσιν οἱ δυστυχεῖς νὰ διανύσωσι. Κατάῤῥοι συχνοί, ῥευματισμοὶ τῶν μυῶν καὶ τῶν ἀρθρώσεων, πυρετοί, βρογχίτιδες καὶ πνευμονίαι ἐπισκέπτονται αὐτούς· ἡ ἀναιμία δὲν βραδύνει νὰ ἐπέλθῃ· αἱ λειτουργίαι πᾶσαι διαταράττονται καὶ ἐπέρχεται ἀτονία καὶ μαρασμός· οὐκ ὀλίγοι δὲ τῶν οὕτω διακειμένων θνήσκουσιν εἰς τὰς ἀγκάλας δολεροῦ ὕπνου.

Ἀλλ' ἐὰν πλούσιοι καὶ πένητες δὲν εὑρίσκονται ἐν ἴσῃ μοίρᾳ ἀπέναντι τοῦ ψύχους, ἐὰν οἱ δεύτεροι ὑποφέρουσιν ἐξ αὐτοῦ πλειότερον ἢ οἱ πρῶτοι, οὐχ ἧττον ἀμφότεροι πληρόνουσι τὸν φόρον αὐτῶν εἰς τὸν δεσπότην χειμῶνα. Ὁτὲ μὲν ἐξ ἀμελείας, ὁτὲ δὲ ἐξ ἀνάγκης, καὶ οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι ἐκτίθενται συχνὰ εἰς ἀσθενείας, ἃς φέρει μεθ'ἑαυτῆς ἡ ὥρα τοῦ ψύχους καὶ τῶν πάγων.

Διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ τις καλῶς κατὰ τοῦ ψύχους, δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ προσέχῃ εἰς τοὺς πόδας του. Τὸ νὰ ἐκλαμβάνῃ τοὺς πόδας ὡς θερμόμετρον τοῦ σώματος εἶνε συνετὸν, ἀλλὰ ὅλως ἀνόητον εἶνε τὸ νὰ μεταποιῇ αὐτοὺς εἰς θερμάστραν.

Ἡ φρόνησις ἀπαιτεῖ ἵνα μόνον ἐν μεγάλῃ ἀνάγκῃ θερμαίνωνται πλησίον τοῦ πυρὸς τὰ κάτω ἄκρα τοῦ σώματος. Σπανιώτερον δὲ θὰ ἀναγκάζεταί τις νὰ πράττῃ τοῦτο, ἐὰν φροντίζῃ περὶ καλῆς ὑποδήσεως, τουτέστι νὰ φορῇ πάντοτε καλτία μὲν (κάλτσας) καθαρὰ, ὑποδήματα δὲ μαλακὰ καὶ ἀδιαπέραστα εἰς τὸ ὕδωρ. Πύραυνα καὶ ἐν γένει πᾶσα θέρμανσις δι' ἀνθράκων εἶνε ἀπηγορευμένη.

Οἱ ὑγιεῖς ἄνδρες ὀφείλουσι νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ τοῦ ψύχους μόνον διὰ τῶν ἐνδυμάτων, σκεπάζοντες ὅλα ἐν γένει τοῦ σώματος τὰ μέλη ἀπὸ ἄνω ἕως κάτω. Χωρὶς δὲ νὰ θέλωμεν νὰ διαψεύσωμεν τὸν εἰπόντα ὅτι *αἱ φιλάρεσκοι* οὐδέποτε κρυόνουσι, νομίζομεν ὅτι δὲν εἶνε ἄσκοπον νὰ συμβουλεύσωμεν αὐτὰς νὰ καλύπτωσι τοὺς ὡραίους αὐτῶν ὤμους ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, ἐὰν θέλωσι ν' ἀποφύγωσι τὰς περιπνευμονίας, αἵτινες εἰσβάλλουσιν εἰς τὸ σῶμα πολὺ εὐκολώτερον διὰ τῶν γυμνῶν ὤμων ἢ διὰ τῶν ποδῶν.

Θέλετε τελευταῖον καὶ συμβουλὴν πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ψύχους; Ἰδοὺ αὐτή· ἐργασία καὶ κίνησις. Κινεῖσθε, ἐργάζεσθε, περιπατεῖτε, μὴ μένετε καθόλου ἀργοί, ἐὰν θέλετε οὔτε εἰς τοὺς πόδας οὔτε εἰς τὸ σῶμα νὰ αἰσθανθῆτε ποτὲ ψῦχος.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Σελ. 721, στήλ. α', στίχ. β'. Ἀντὶ ἐπὶ ἐπαναστάσεως, ἀνάγν. ἐν ἔτει 1832.

ΑΘΗΝΗΣΙ—ΤΥΠΟΙΣ ΚΕΡΙΝΝΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΑΓΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΙΟΥ, 15